

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

**ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΟ
ΚΕΝΤΡΟ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ . ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΕ
ΕΝΝΙΑΟΡΟΦΟ ΚΤΙΡΙΟ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ**

ΒΕΝΙΕΡΗΣ ΝΙΚ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΤΣΙΟΥΛΑΚΗΣ ΑΘ. ΙΩΑΝΝΗΣ

ΜΕΓΓΟΥΛΗΣ ΘΕΟΔ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ

ΒΙΔΑΛΗ ΙΩΑΝΝΑ

ΤΖΟΥΒΕΛΕΚΗ ΜΑΡΙΑΛΕΝΑ

Α Θ Η Ν Α 2 0 0 8

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

**ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΟ
ΚΕΝΤΡΟ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ . ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΕ
ΕΝΝΙΑΟΡΟΦΟ ΚΤΙΡΙΟ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ**

ΒΕΝΙΕΡΗΣ ΝΙΚ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (Α.Μ 31365)

ΤΣΙΟΥΛΑΚΗΣ ΑΘ. ΙΩΑΝΝΗΣ (Α.Μ 31339)

ΜΕΓΓΟΥΛΗΣ ΘΕΟΔ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ (Α.Μ 31337)

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ

ΒΙΔΑΛΗ ΙΩΑΝΝΑ

ΤΖΟΥΒΕΛΕΚΗ ΜΑΡΙΑΛΕΝΑ

Α Θ Η Ν Α 2 0 0 8

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

-Οι μεταμορφώσεις της Πλατείας Ομονοίας.....	3
-Τα παλαιά και νεότερα Διατηρητέα Κτίρια.....	8
-Μεταβολές	12
-Συγκοινωνιακά Στοιχεία	13
-Πριν την ανάθεση των Μελετών.....	17
-Προβλεπόμενες παρεμβάσεις σύμφωνα με τις Μελέτες Ανάπλασης Πρόταση Α' (α' βραβείο)	21
-Μετά την εφαρμογή της Μελέτης.....	30
-Παράρτημα Πρόταση Β' (β' βραβείο).....	37
Πρόταση Γ' (γ' βραβείο εξ ημισείας).....	40
Πρόταση Γ' (γ' βραβείο εξ ημισείας).....	42
-Παράρτημα φωτογραφιών.....	44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΤΗΣ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ

-Λίγα λόγια για την Εργασία μας.....	53
-Παράθεση Ρυμοτομικών Αποσπασμάτων.....	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΤΙΡΙΟ

-Λίγα λόγια για το Κτίριο.....	60
-Συνήθης Βλάβες Κτιρίων.....	63
-Μέθοδοι Επεμβάσεων.....	66
-Παρούσα Κατάσταση.....	69
-Αποτύπωση.....	79
-Πρόταση χρήσης Νέου Κτιρίου	90
-Πρόταση Αρχιτεκτονικής Μετατροπής.....	95

-Σκέψεις και ιδέες για το Νέο Κτίριο.....	101
---	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

- Προγραμματισμός Κατασκευής Τεχνικών Έργων	104
-Διάγραμμα Gantt	107
-Πιθανές Αιτίες Ζημιών.....	108
-Τεχνική Περιγραφή.....	113
-Κοστολόγιο Κατασκευής	114
-Παράρτημα φωτογραφιών.....	115
-Παράρτημα αεροφωτογραφιών.....	129

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ - ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΟΜΕΛΕΤΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΦΑΚΕΛΟΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	
--------------------------	--

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΙΑΣ

Η πλατεία Ομόνοιας είναι η δεύτερη σπουδαιότερη πλατεία της Αθήνας, μετά την πλατεία Συντάγματος. Αποτελεί μια μικρογραφία της πρωτεύουσας καθώς διαθέτει γραφικότητα, κοσμικότητα, λάμψη, γοητεία και εμπορική κίνηση. Είναι χαρακτηριστικό ότι βρίσκεται στη συμβολή έξι κεντρικών δρόμων της πόλης και αρκετών μικρότερων. Γι' αυτό ανέκαθεν αποτελούσε το πιο πολυσύχναστο και πολύβουο κομμάτι της Αθήνας.

Εδώ συναντάει κανείς ανθρώπους από κάθε φυλή και από κάθε γωνιά της γης να συνυπάρχουν και να συνεργάζονται αρμονικά. Οι έντονοι ρυθμοί της πόλης είναι έκδηλοι στην πλατεία περισσότερο από οπουδήποτε αλλού. Σήμερα κατατεθέν της ιστορικής πλατείας Ομόνοιας, ήταν το στρογγυλό της σχήμα. Στην πάροδο των χρόνων γνώρισε πολλές μετατροπές αλλά πάντα διατηρούσε το κυκλικό της

σχήμα. Εξάλλου βρίσκεται στην καρδιά της πόλης και αποτελούσε τη συμβολή πολλών μεγάλων και αρκετών μικρότερων δρόμων.

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας της ανακαίνισης που έγινε λίγο πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες, οι ιθύνοντες κατάφεραν να τετραγωνίσουν τον κύκλο! Μια αλλαγή που άλλαξε τις συνήθειες μιας ζωής για τους Αθηναίους, καθώς οι κυκλοφοριακές μεταρρυθμίσεις που επέφερε ο τετραγωνισμός της πλατείας ήταν τεράστιες. Ο σκοπός της μετατροπής αυτής ήταν αφενός η αισθητική αναβάθμιση της περιοχής και η βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών και αφετέρου η μείωση του κυκλοφοριακού προβλήματος.

Εικ.1: Πλατεία Ομονοίας σήμερα

ΟΙ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

ΟΜΟΝΟΙΑΣ

Τα κτίρια ανακτούν τη χαμένη όψη τους και οι πεζοί αποκτούν χώρο περιπάτου

Εκατόν εβδομήντα χρόνια φαίνεται ότι χρειάστηκαν για να καταργηθεί ο κύκλος της πλατείας Ομονοίας και να εφαρμοστεί εν μέρει ο αρχικός σχεδιασμός της. Ήταν το 1833 όταν οι αρχιτέκτονες Κλεάνθης και Σάουμπερτ την είχαν σχεδιάσει ως ορθογώνια και η επίσημη ονομασία της ήταν πλατεία Ανακτόρων. Σύμφωνα με το αρχικό πολεοδομικό σχέδιο της Αθήνας των Κλεάνθη και Σάουμπερτ (1834), ο χώρος προοριζόταν για την ανέγερση των Ανακτόρων. Στη συνέχεια αποφασίστηκε η ανέγερση του Ναού του Σωτήρος, προκειμένου το έθνος να εκφράσει την ευγνωμοσύνη του προς το Θείο για την απελευθέρωση. Ο έρανος, όμως, δεν απέδωσε τα αναμενόμενα και το ποσό που συγκεντρώθηκε διατέθηκε για την ανέγερση του ναού της Μητροπόλεως. Γύρω της θα υπήρχαν τα Ανάκτορα με θέα την Ακρόπολη και όλα τα δημόσια κτίρια. Το σχέδιο αυτό δεν εφαρμόστηκε ποτέ λόγω αντιδράσεων των Αθηναίων και το 1834 ανετέθη στον αρχιτέκτονα Λέο φον Κλέντσε η αναθεώρησή του. Το νέο σχέδιο προέβλεπε τη δημιουργία μιας μικρής κυκλικής πλατείας η οποία είχε πάρει το όνομα του βασιλέα Οθωνα ως πλατεία Οθωνος. Και αυτό όμως δεν εφαρμόστηκε. Το 1849 με βασιλικό διάταγμα η πλατεία παίρνει σχήμα ορθογώνιο. Δέκα χρόνια αργότερα, αποφασίζεται να στηθεί ο

ανδριάντας του Όθωνα, αλλά το 1862 γίνεται η έξωση του βασιλιά από την Ελλάδα. Το 1863 γίνεται σύμβολο ενότητας των αντιμαχομένων πολιτικών πλευρών μετά την εκθρόνιση του Όθωνα και μετονομάζεται πλατεία Ομονοίας. Ήταν απομεσήμερο της 14ης Οκτωβρίου, όταν πλήθος Αθηναίων συγκεντρώθηκε στην Πλατεία για να πανηγυρίσει την έξωση του Όθωνα. Μετά τη δοξολογία, ο πρόεδρος της Προσωρινής Κυβερνήσεως Δημήτριος Βούλγαρης (γνωστός και ως Τζουμπές) απευθύνθηκε προς τους συγκεντρωμένους. Ανάμεσα στα άλλα ακούστηκαν και τα εξής: «Ας ορκισθώμεν επί της Πλατείας ταύτης, της λαβούσης ήδη το ωραίον της «Ομονοίας» όνομα, και ας είπη έκαστος εξ ημών: Ορκίζομαι πίστιν εις την πατρίδα και υπακοήν εις τας εθνικάς αποφάσεις.»

Εικ.2: Πλατεία Ομονοίας 1931

Στο τέλος του 19ου αιώνα δενδροφυτεύεται συστηματικά, στο κέντρο της κατασκευάζεται πολυγωνική εξέδρα μουσικής και από

το 1877 φωτίζεται με λάμπες φωταερίου. Από παλιά η ομόνοια ήταν σταθμός για άμαξες ενώ το 1880 γίνεται αφετηρία του

Εικ.4: Πίνακας της Πλατείας Ομονοίας 19^{ου} αιώνας

Ιπποσιδηροδρόμου . Το 1895 άρχισε να λειτουργεί ο σταθμός για τη γραμμή Αθήνας - Πειραιά του «θηρίου» του σημερινού τρένου.

Εικ.5: Η Πλατεία Ομονοίας εξυπηρετούσε και σαν χώρος στάθμευσης άμαξών

Το 1930 γίνεται κυκλική. Κατασκευάστηκαν τότε στο κέντρο της περίπτερα για τους ανθοπώλες και λειτούργησε ο νέος σταθμός του ηλεκτρικού πλέον τρένου. Τότε απέκτησε και τις Μούσες προκειμένου να καλυφθεί αεραγωγός του τρένου.

Η Ομόνοια αποτελούσε το βορειότερο άκρο της πόλης και το τέρμα του εξοχικού περιπάτου των Αθηναίων της εποχής. Η μεγάλη αναδιάταξη της πλατείας έγινε το 1960, όταν ξηλώθηκαν τα τραμ και άλλαξε η φυσιογνωμία της. οπότε κατασκευάστηκε το γνωστό σιντριβάνι. – Αλλά και αυτό καταργήθηκε και στη θέση του τοποθετήθηκε το γυάλινο άγαλμα του «Δρομέα», του γλύπτη Βαρώτσου και φυτεύτηκαν φοίνικες στην περιφέρειά της το οποίο, λόγω των έργων του μετρό, χρειάστηκε να μετακομίσει μπροστά από το «Χίλτον».

Εικ.6: Ο Δρομέας

Εικ.6: Το σήμα κατατεθέν της Πλατείας Ομοιοίας , το σιντριβάνι.

Σήμερα η πλατεία Ομονοίας, η οποία στα τέλη του 19ου αιώνα ήταν από τις πιο κεντρικές και όμορφες περιοχές της Αθήνας, με μεγάλα και καλά ξενοδοχεία, όπως το «Μπάγκειον» και ο «Μέγας Αλέξανδρος», με πολλά καφενεία και κέντρα διασκέδασης, έχει μετατραπεί ουσιαστικά σε οδικό κόμβο, δεν λειτουργεί πλέον ως πλατεία και έχει αποκοπεί από την ιστορία της.

Εικ.7: Η Πλατεία Ομονοίας σήμερα

ΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΝΕΟΤΕΡΑ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ

ΚΤΙΡΙΑ

Τα κτίρια που περιβάλλουν την πλατεία Ομονοίας ανακαινίζονται και αλλάζουν όψη. Αρκετά κατασκευάστηκαν τον προηγούμενο αιώνα, είναι διατηρητέα μνημεία και δύο έχουν υποστεί ζημιές από τον περυσινό σεισμό οι οποίες θα αποκατασταθούν. Τα κτίρια είναι:

- Εθνικής Τράπεζας, επί της πλ. Ομονοίας 11 και Πανεπιστημίου (πρώην ξενοδοχείο «Βικτώρια» και μεταγενέστερα «Εξέλισιον»). Κατασκευάστηκε το 1880. Είναι έργο του αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ. Πρόκειται για διατηρητέο μνημείο που αποκαταστάθηκε πρόσφατα .

Εικ.8: Το Ξενοδοχείο Βικτόρια – Εξελισιορ που τώρα στεγάζεται η Εθνική τράπεζα

- Νέον (πρώην ξενοδοχείο «Carlton»), επί της πλ. Ομονοίας 8, που κατασκευάστηκε το 1870. Είναι διατηρητέο μνημείο. Στο ισόγειο στεγάζεται το ομώνυμο εστιατόριο-καφενείο.

- Πρώην καφενείο Ζαχαράτου - Καπερώνη, επί της πλ. Ομονοίας 6. Είναι διατηρητέο μνημείο.

Εικ.9: Το καφενείο Ζαχαράτου - Καπερώνη επί της Πλατείας Ομονοίας

- Ξενοδοχείο «Μπάγκειον», επί της πλ. Ομονοίας 18. Διατηρητέο μνημείο. Έργο του αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ που χτίστηκε την περίοδο 1889-1894. Λειτούργησε για πρώτη φορά το 1894. Στο ισόγειο λειτουργούν σήμερα καταστήματα. Το κτίριο έχει συντηρηθεί το 1994.

Εικ.10: Το Ξενοδοχείο Μπάγκειον επί της πλατείας Ομονοίας

- Ξενοδοχείο «Μέγας Αλέξανδρος», επί της πλ. Ομονοίας 19. Διατηρητέο μνημείο. Και αυτό είναι έργο του Τσίλλερ. Χτίστηκε την περίοδο 1888-1889. Λειτούργησε για πρώτη φορά το 1889. Σήμερα στεγάζει αλυσίδες καταστημάτων ταχυφαγίας. Θεωρείται «δίδυμο» με το «Μπάγκειο».

- Φαρμακείο Μπακάκου (Μέγαρο Ανδρικήδη), επί της πλ. Ομονοίας 21 και Αγίου Κωνσταντίνου 1. Πρόκειται για επτάώροφο κτίριο,

χαρακτηριστικό δείγμα της εμπορικής αρχιτεκτονικής του Μεσοπολέμου. Χτίστηκε το 1938 με σχέδια του αρχιτέκτονα Ρένου Κουτσούρη στη θέση παλαιού διώροφου κτιρίου. Ως το 1950 ήταν το μόνο πολυώροφο κτίριο της πλατείας. Στο ισόγειο του παλαιού κτιρίου στεγαζόταν το Φαρμακείο Μπακάκου από το 1917.

- Οικία Σκουζέ (ξενοδοχείο «Κλάριτζ»), επί της οδού Δώρου 4.

- Θέατρο Κοτοπούλη, επί της οδού Κοτοπούλη.

Εικ.11: Θέατρο Κοτοπούλη

Μεταβολές

Οι μεταμορφώσεις της πλατείας Ομονοίας επάνω και κάτω από την επιφάνεια είναι δεκάδες και σηματοδοτούν την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας τα τελευταία χρόνια. Η πλατεία άρχισε να αποκτά περισσότερο εμπορικό χαρακτήρα και να αποτελεί το πιο αναγνωρίσιμο σημείο των Αθηνών για τους επαρχιώτες. Η δεκαετία του 1950 ήταν καταλυτική. Ενδεικτικό είναι το ότι από τότε η πλατεία Ομονοίας έγινε στη λαϊκή καθημερινή γλώσσα απλώς η «Ομόνοια». Στις 15 Οκτωβρίου 1954 άρχισε η διαρρύθμιση του υπόγειου χώρου, με την κατασκευή μιας υπόγειας πλατείας με τράπεζες, καταστήματα και ταχυδρομείο, αλλά και με τις πρώτες κυλιόμενες σκάλες. Τα έργα ολοκληρώθηκαν το 1960 με τη διαμόρφωση της επιφάνειας της Πλατείας Ομονοίας σε τεχνητή λίμνη με σιντριβάνια, στην οποία συχνά βουτούσαν οι φίλαθλοι, έπειτα από κάποια επιτυχία εθνικής ομάδας και οι οπαδοί του Παναθηναϊκού για τους θριάμβους της ομάδας τους.

Στα χρόνια του '60 τα περισσότερα νεοκλασικά που υπήρχαν τριγύρω κατεδαφίστηκαν για να ανεγερθούν πολυώροφες κατασκευές από μπετόν ενώ το σκάψιμο για τον υπόγειο σταθμό του ηλεκτρικού, περιόρισε αισθητά τις επάνω από τη γη δυνατότητες. Το σιντριβάνι έγινε σήμα κατατεθέν.

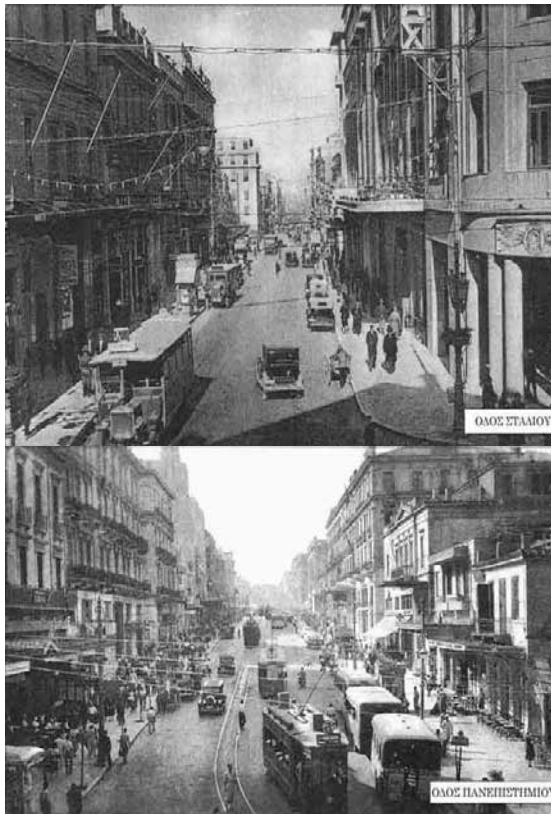

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η πιο παλιά πλατεία της Αθήνας, από την οποία ξεκινούν ακτινωτά οι βασικές οδικές αρτηρίες της πόλης, Σταδίου, Αθηνάς, Πανεπιστημίου, 3ης Σεπτεμβρίου, Πειραιώς και Αγίου Κωνσταντίνου, καθώς και οι οδοί Κοτοπούλη και Δώρου, που έχουν πεζοδρομηθεί.

Εικ.12: Η οδός Πανεπιστημίου όπως φαίνεται από την Πλατεία Ομονοίας . 1930

Εικ.13: Φωτογραφίες των Οδών που συνδέει η Πλατεία Ομονοίας ακόμα και σήμερα 1950

Ο χώρος διαμορφώθηκε σε πλατεία το 1846 και αρχικά πήρε το όνομα Πλατεία Ανακτόρων και στη συνέχεια Πλατεία Όθωνος, προς τιμή του βασιλιά. Το 1862 μετονομάστηκε σε Πλατεία Ομονοίας, όταν στο χώρο αυτοσυγκεντρώθηκαν αντιπάλων πολιτικών μεριδίων, οι οποίες είχαν προκαλέσει λόγω του δυναστικού αιματηρές ταραχές στη χώρα.

Εικ.14: Πλατεία Ομονοίας 1950

Στα τέλη του 19ου αιώνα η Ομόνοια ήταν από τις πιο κεντρικές και όμορφες περιοχές της Αθήνας, με μεγάλα και καλά ξενοδοχεία, όπως το «Μπάγκειον» και ο «Μέγας Αλέξανδρος», και με πολλά καφενεία και κέντρα διασκέδασης. Ο χαρακτήρας της άρχισε να αλλάζει κυρίως από τις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα. Έγινε πιο λαϊκός και επαρχιακός σε σύγκριση με την πλατεία Συντάγματος, γεγονός στο οποίο συνέτειναν τόσο η γειτνίαση της πλατείας με τους σταθμούς των τρένων και με τις αφετηρίες των μεταφορικών μέσων όσο και οι δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν στην περιοχή. Σήμερα η Ομόνοια έχει μετατραπεί ουσιαστικά σε οδικό κόμβο και δεν λειτουργεί πλέον ως πλατεία.

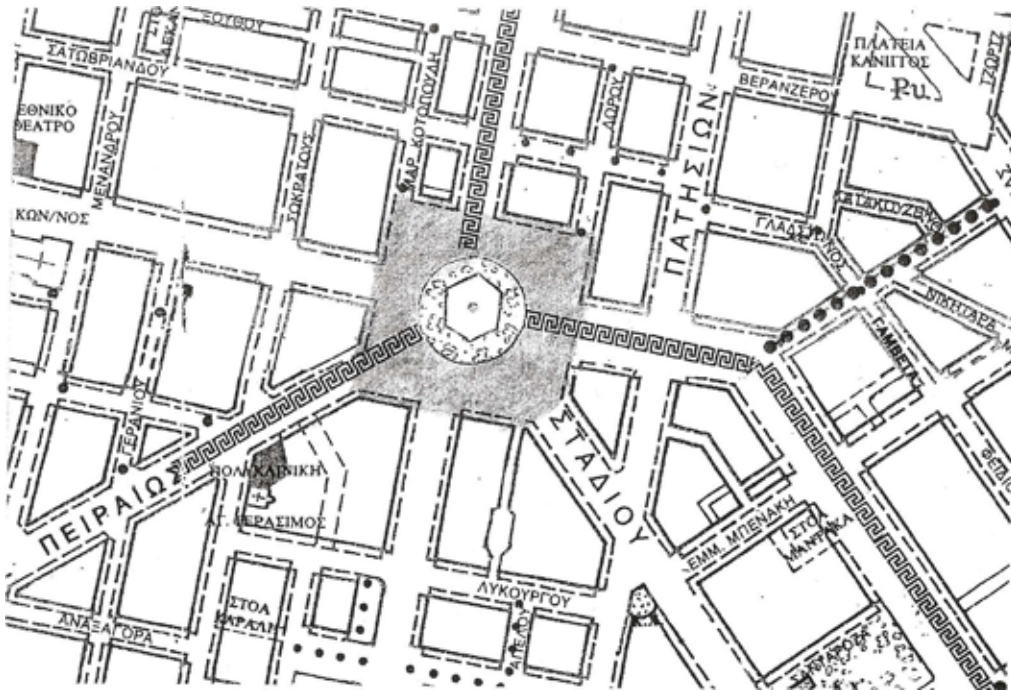
Μόλις 150 χρόνια έχουν περάσει από τη χάραξη και την κατασκευή των λεωφόρων Σταδίου, Πανεπιστημίου, Αθηνάς και των

παρόδων τους. Την ίδια εποχή ισοπεδώθηκε και στρώθηκε η Ομόνοια και συμπτωματικά το σχήμα της ήταν ανάλογο του σημερινού. Τριγύρω κυκλοφορούσαν κάρα και άμαξες με άλογα. Το 1890 κατασκευάστηκε η σήραγγα από το Θησείο μέχρι την Ομόνοια για την επέκταση του σιδηροδρόμου Αθηνών Πειραιώς. Το 1910 η στρογγυλή πλέον πλατεία Ομονοίας ηλεκτροφωτίστηκε και γύρω της τοποθετήθηκαν οι εναέριες γραμμές των ηλεκτροκίνητων τραμ και των τηλεφωνικών γραμμών.

- Η πλατεία σκάφτηκε το 1926 για την κατασκευή του νέου πλέον σταθμού του ηλεκτρικού σιδηροδρόμου που εγκαινιάστηκε το 1930. Ο απαραίτητος εξαερισμός του υπόγειου σταθμού οδήγησε στη δημιουργία ενός τσιμεντένιου αεραγωγού που έμοιαζε με καπνοδόχο εργοστασίου. Ένα χρόνο αργότερα για λόγους αισθητικής και συμμετρίας ο Δήμος Αθηναίων επί δημαρχίας Σπ. Μερκούρη τοποθέτησε άλλες επτά στήλες στην πλακοστρωμένη πλατεία. Στη βάση τους δημιουργήθηκαν βάθρα – περίπτερα που είχαν στις οροφές τους τα αγάλματα οκτώ μουσών. Το 1936, επί δημαρχίας Κοτζιά, οι μούσες αφαιρέθηκαν και με τα χρόνια έφυγαν και οι στήλες.

- Δέκα χρόνια αργότερα τα τσιμεντένια περίπτερα υπήρχαν ακόμη, είχαν δημιουργηθεί όμως παρτέρια και κιόσκια που πούλαγαν λουλούδια. Με τα χρόνια τα λουλούδια έφυγαν ήρθε το σιντριβάνι για να δώσει μια πνοή δροσιάς, που έδωσε όμως κι αυτό τη θέση του στο γυάλινο “Δρομέα”. Τα έργα του μετρό της Αθήνας έγιναν αφορμή να ξανασκαφτεί και να σχεδιαστεί από την αρχή η πλατεία. Η αισθητική της όμως συνεχίζει να αποτελεί σημείο τριβής.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

Εικόνα 13: Ρυμοτομικό σχέδιο πλατείας Ομονοίας

Πηγή: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Αθηναίων

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Η πλατεία Ομονοίας απασχόλησε και απασχολεί πολεοδόμους και αρχιτέκτονες από τότε που η Αθήνα χαρακτηρίστηκε ως πρωτεύουσα της Ελλάδας. Στο πρώτο πολεοδομικό σχέδιο που έγινε από τους Κλεάνθη - Σάουμπερτ 1833¹ προβλεπόταν το ορθογωνικό σχήμα της πλατείας, που είχε ως επίσημη ονομασία «Πλατεία Ανακτόρων». Γύρω της προτεινόταν η χωροθέτηση Υπουργείων, Δημόσια και Ιδιωτικά κτίρια. Το 1834 τέθηκε η ανάγκη για αναθεώρηση του σχεδίου στον Κλέντσε² επί της βασιλείας του Όθωνος έχοντας ως βασική αλλαγή το ορθογωνικό της σχήμα σε κυκλικό. Η ονομασία που της δόθηκε ήταν πλατεία Όθωνος.

Όμως δεν εφαρμόστηκε πλήρως και για αυτό το 1849 με Βασιλικό Διάταγμα η πλατεία παίρνει την αρχική της μορφή , δηλαδή αποκτά σχήμα ορθογώνιο. Το 1863 προτάθηκε να γίνει μετονομασία της πλατείας , ώστε να αποτελέσει σύμβολο ενότητας και μετονομάστηκε από «πλατεία Όθωνος» σε «πλατεία Ομονοίας» .

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα η Ομόνοια αποτελούσε μια από τις πιο κεντρικές και όμορφες περιοχές στην Αθήνα αφού συνδύαζε την ύπαρξη ξενοδοχείων, καφενείων και ποικίλων κέντρων διασκέδασης . Όμως άρχισε πάλι να αλλάζει κυρίως από τις αρχές του 20ου αιώνα .

Αποτελούσε από τον προηγούμενο αιώνα σταθμό αμαξιών του ιπποσιδηροδρόμου . Το 1888 αποφασίστηκε η επέκταση ως την Ομόνοια, η γραμμή του τρένου Αθηνών — Πειραιώς. Ο σταθμός ονομάστηκε Ομόνοια και άρχισε να λειτουργεί το 1895.Ο σταθμός του ηλεκτρικού επεκτάθηκε ως την Κηφισιά, ξεκίνησε να κατασκευάζεται το 1928 και εγκαινιάστηκε το 1930. Τότε ήταν που έγινε η πλατεία κυκλική (εικ.14) και κατασκευάστηκαν λουλουδάδικα και οι 8 Μούσες εκτός της Καλλιόπης .

Εικόνα 14: πλατεία Ομονοίας ,δεκαετία '50

Πηγή: εφημερίδα , Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ,2/10/2003

Το τραμ «8», Ομόνοια - Σεπόλια, σε πίνακα του Κ. Καραθανάση (1938) που κυκλοφόρησε σε καρτ ποστάλ

Εικόνα 15: Άποψη της πλατείας Ομονοίας το 1938

Πηγή: καρτ – ποστάλ.

Οι αλλαγές δε σταμάτησαν εδώ και έγινε πάλι αναδιάταξη της πλατείας το 1960. Περιορίστηκε ο χώρος της σημαντικά και κατασκευάστηκε ένα μεγάλο σιντριβάνι στο κέντρο της , παράλληλα με την κατασκευή υπόγειων διαβάσεων με καταστήματα.

Ακολούθησε και άλλη αλλαγή επί Έβερτ κατά την οποία τοποθετήθηκε στο κέντρο της ο γυάλινος δρομέας του γλύπτη Βαρώτσου και φυτεύτηκαν φοίνικες στην περιφέρεια της.

Εν συνεχεία άρχισε η κατασκευή του Μετρό με αποτέλεσμα να ξηλωθεί από εκεί ο Δρομέας και να τοποθετηθεί στο Χίλτον. Τότε η διαμόρφωση της ανατέθηκε στην ΕΑΧΑ .

Η αναγκαιότητα παρεμβάσεων για την βελτίωση της εικόνας της πλατείας Ομονοίας τότε προέκυψε από την προστασία και ανάδειξη της ιστορικής φυσιογνωμίας της , τον έλεγχο των χρήσεων γης , τη μείωση των συντελεστών δόμησης , τη γενικότερη ποιοτική αναβάθμιση της με εκσυγχρονισμό των κεντρικών λειτουργιών , τη μείωση της κυκλοφορίας και τη δημιουργία ενιαίου δικτύου ροής πεζών , η βελτίωση του χώρου συνάθροισης και ανάπαυσης , την ωραιοποίηση της και την αισθητική της αναβάθμιση και την εναρμόνιση της με τα περιβάλλοντα κτίρια και το κυκλοφοριακό δίκτυο .

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν η προφανής ανάγκη παρεμβάσεων για την αισθητική αναβάθμιση της πλατείας οδήγησε στη προκήρυξη σχετικού αρχιτεκτονικού διαγωνισμού το 1999 . Από τις μελέτες που υποβλήθηκαν παραθέτουμε την πρώτη στην οποία απονεμήθηκε το πρώτο (α') βραβείο ¹.

Ø ΠΡΟΤΑΣΗ Α' (α' βραβείο):

Η πρόταση έχει ως βασική αρχή τη διατήρηση του βασικού χαρακτήρα της πλατείας .Η πλατεία δεν αποτελεί ούτε μια πλατεία στάσης και ανάπαυσης, ούτε μια πλατεία μνημειακή. Αυτό που την χαρακτηρίζει και την κάνει να αποτελεί σημείο αναφοράς και προσανατολισμού μέσα στην πόλη είναι ο έντονα επικοινωνιακός της ρόλος. Πολύ σημαντικό θεωρήθηκε η αντιμετώπιση της πλατείας ως ενιαίο λειτουργικό ρόλο, για αυτό το λόγο υιοθετήθηκε η κυκλοφοριακή μελέτη της Αττικό Μετρό (εικ.16) .

Εικόνα 16: Αττικό μετρό πλατείας Ομονοίας

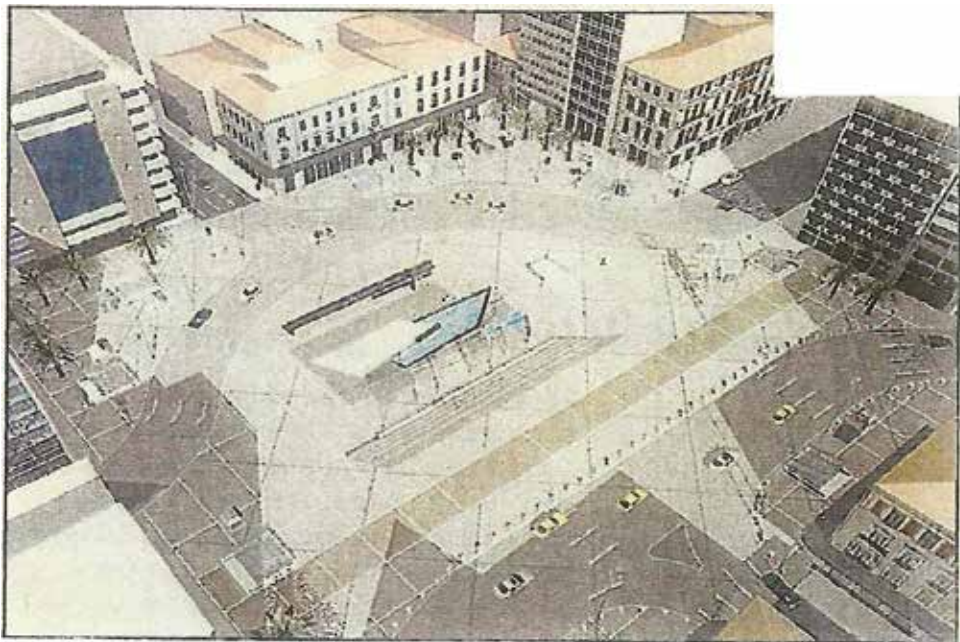
Πηγή: Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός των τεσσάρων πλατειών της Αθήνας, Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας.

Με αυτήν δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης στον πεζό σε όλη την έκταση της πλατείας .Κρίθηκε σημαντική η σχέση της πλατείας με τον υπόγειο σταθμό του μετρό και επιχειρήθηκε μια σύνδεση των δύο επιπέδων. Αυτό βασίστηκε στη δημιουργία ενός συστήματος κεκλιμένων και οριζόντιων επιπέδων τα οποία είναι σχεδιασμένα και κατασκευασμένα από τέτοια υλικά ώστε να δημιουργείται αντανάκλαση και συγκεκριμένα ανταλλαγή φωτός και σκιάς. Επιπλέον τονίζεται ο επικοινωνιακός και κοινωνικός χαρακτήρας της πλατείας με τη χρήση ηλεκτρονικής εικόνας και μηνυμάτων.

Η κεντρική ιδέα της πρότασης σχεδιασμού (εικ.17) βασίζεται στην αντιμετώπιση της πλατείας σαν μια ενιαία βαθή επιφάνεια όπου χαμηλά , κάθετα μέτωπα και κατασκευές ορίζουν διαφορετικές περιοχές στάσης και κίνησης. Τα δύο βασικά κεκλιμένα επίπεδα είναι τοποθετημένα κάθετα στον άξονα των οδών Αθηνάς και Γ' Σεπτεμβρίου. Απέναντι από την οδό Αθηνάς αναπτύσσεται μια σειρά από χαμηλές κερκίδες δίνοντας τη δυνατότητα προσωρινής στάσης με θέα της Ακρόπολη. Απέναντι από τις κερκίδες υπάρχει μία κεκλιμένη επιφάνεια οθόνης από ημιδιαφανές υλικό για προβολή βίντεο .

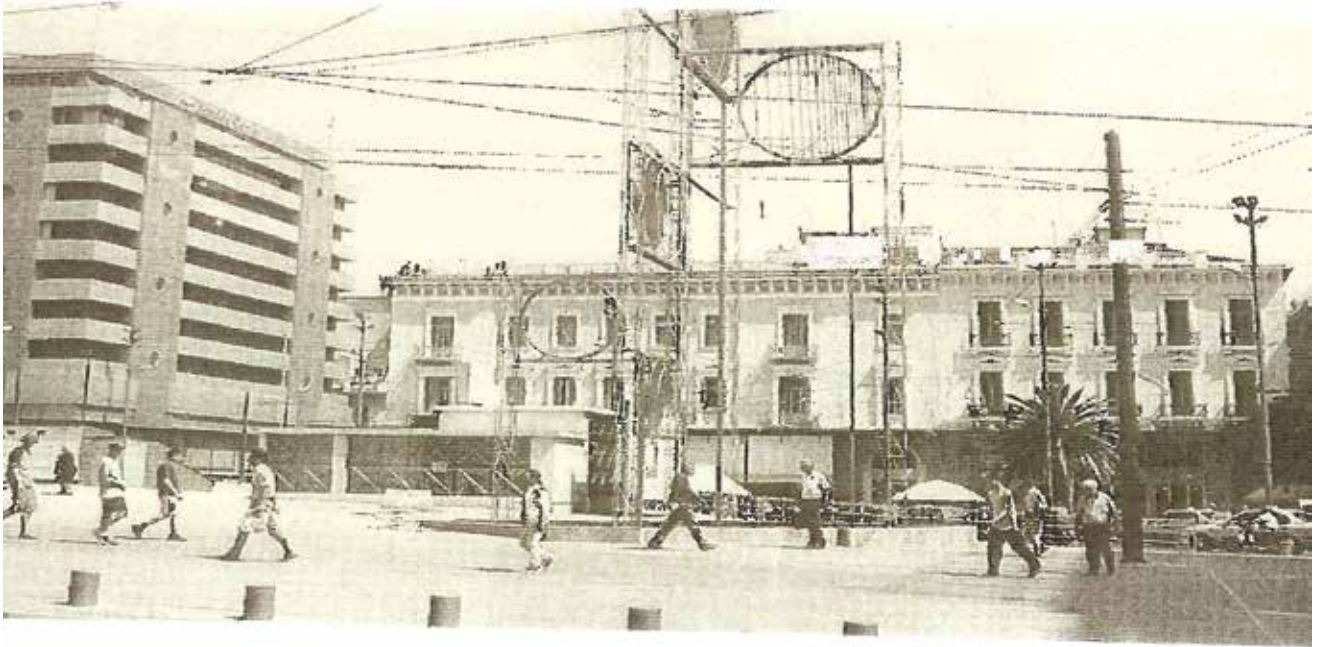
Αντίστοιχα, απέναντι από την οδό Γ' Σεπτεμβρίου δημιουργείται μία γλυπτική πρισματική κατασκευή με μαύρο γρανίτη , η εξωτερική επιφάνεια της οποίας , με τη βοήθεια συνεχούς ροής ενός λεπτού φιλμ νερού, μετατρέπεται σε αντανάκλαστική καθρεπτίζοντας μέρος των απέναντι κτιρίων και του ουρανού. Οι προηγούμενες κατασκευές ορίζουν μία κεντρική εσωτερική περιοχή που χωρίζεται σε δύο επίπεδα, ένα βαθύ και ένα δεύτερο, χαμηλότερο το οποίο καλύπτεται με νερό (δεξαμενή). Το δάπεδο του βαθού επιπέδου και ο πυθμένας της δεξαμενής είναι κατασκευασμένα από υαλότουβλα επιτυγχάνοντας έτσι ένα είδος ανταλλαγής φωτισμού από το υπόγειο επίπεδο του σταθμού στο επίπεδο της πλατείας.

Η χάραξη της πλατείας γίνεται πάνω σε δύο βασικούς κανάβους. Ο πρώτος διαμορφώνεται από τον άξονα της οδού Πειραιώς συμβολίζοντας με αυτό τον τρόπο τη σχέση της Αθήνας με τον Πειραιά ενώ ο δεύτερος αποτελεί την προβολή του κατασκευαστικού κανάβου του μετρό δηλώνοντας τη σχέση της πλατείας με την υπόγεια λειτουργία της. Η πρόταση περιέχει επίσης, το σχεδιασμό κεκλιμένων στεγάστρων από γυαλί για τις εισόδους του Μετρό και πρόταση μετατροπής του αεραγωγού του υπόγειου σταθμού. Τελικώς προτείνεται για την ανάδειξη των όψεων των κτιρίων ο καθαρισμός και χρωματισμός τους και η απαλλαγή τους από τις διαφημιστικές πινακίδες με στόχο την ισότιμη ανάδειξη των νεοκλασικών όσο και των σύγχρονων κτιρίων.

Εικόνα 17: α' βραβείο πλατείας Ομονοίας

Πηγή: ΕΑΧΑ Α.Ε. , Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός των τεσσάρων πλατειών της Αθήνας.

Εικόνα 18: Πλατεία Ομονοίας μετά την εφαρμογή της πρώτης πρότασης.

Πηγή : Εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.2/10/2003

Εκτός όμως από την ανάπλαση και αναμόρφωση της πλατείας Ομόνοιας είναι απαραίτητη και η αναμόρφωση των παρακειμένων οδών (Πειραιώς , Αγίου Κωνσταντίνου , Αθηνάς). Τα έργα συμπεριλαμβάνουν παρεμβάσεις στα οδοστρώματα , στα κράσπεδα πεζοδρομίων , στην διαπλάτυνση τους καθώς επίσης στον ευπρεπισμό και τη συντήρηση των όψεων κτιρίων . Οι παρεμβάσεις ξεκινούν από την αποκατάσταση των όψεων των κτιρίων.

Η πλατεία Ομονοίας αποτελεί το σημαντικότερο κυκλοφοριακό κόμβο της Αθήνας με πολλά όμως προβλήματα κυκλοφορίας , περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής . Με τη νέα διαμόρφωση της πλατείας τα πεζοδρόμια μεταξύ Σταδίου και Πανεπιστημίου και Αγίου Κωνσταντίνου με Πειραιώς ενοποιούνται και έτσι καταργείται η κυκλική κίνηση των αυτοκινήτων και αυξάνεται ο χώρος κατά έξι στρέμματα για το κοινό. Παράλληλα τα πεζοδρόμια της οδού Πειραιώς μέχρι την οδό Σωκράτους και την Αγίου Κωνσταντίνου διευρύνονται.

Πιο συγκεκριμένα κυκλοφοριακές παρεμβάσεις (εικ.19) περιλαμβάνουν τις εξής ρυθμίσεις :

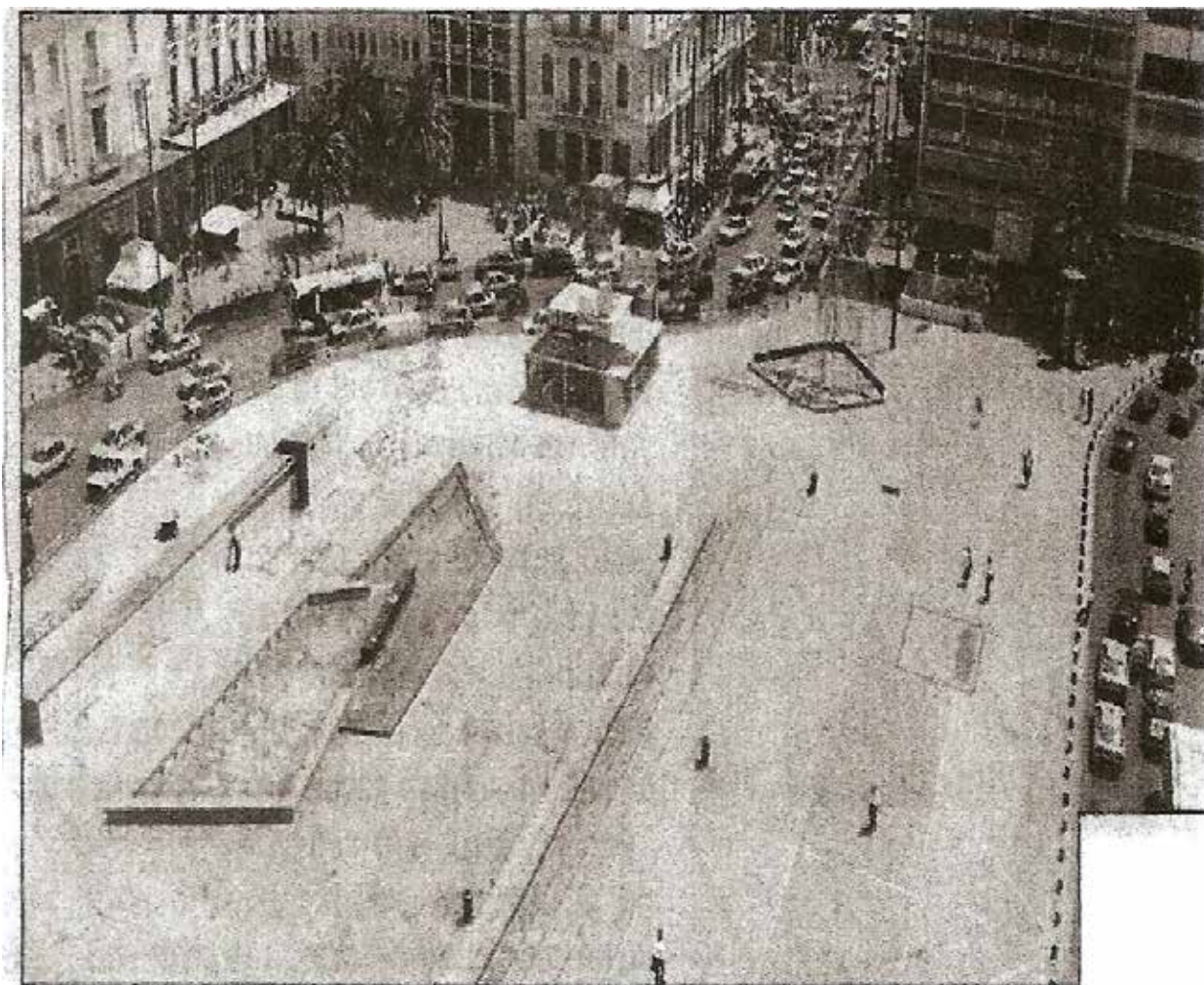
α.) τη μονοδρόμηση της Πειραιώς από Μενάνδρου μέχρι πλ. Ομοιοίας. Κατά το τμήμα της από την πλατεία ως την οδό Σωκράτους η Πειραιώς διαμορφώνεται με τρεις λωρίδες κυκλοφορίας και η τέταρτη πλάτους 3,5μ. θα χρησιμοποιηθεί για διαπλάτυνση πεζοδρομίων και για λωρίδα αντίθετης ροής λεωφορείων.

β.) η μονοδρόμηση της Αγίου Κωνσταντίνου μέχρι την Καραϊσκάκη κατά το τμήμα αυτό μέχρι και την οδό Μενάνδρου διαμορφώνεται με τρεις λωρίδες κάθοδος και η τέταρτη λωρίδα θα χρησιμοποιηθεί για την διαπλάτυνση πεζοδρομίου. Από την Μενάνδρου έως και την Καραϊσκάκη οχ τρεις λωρίδες μειώνονται σε δύο ενώ οχ άλλες δύο λωρίδες πλάτους περίπου 7,00 μ, θα χρησιμοποιηθεί για την διαπλάτυνση των πεζοδρομίων . Το πλάτος φτάνει τουλάχιστον τα 5,00 μ. μπροστά από το εθνικό θέατρο και τα 10,00 μ. μπροστά από το ναό του Αγίου Κωνσταντίνου . Όσον αφορά την άνοδο της Αγίου Κωνσταντίνου θα χρησιμοποιούνται οι οδοί Δεληγιώργη – Πειραιώς.

γ.) την πεζοδρόμηση της οδού Αθηνάς μέχρι την οδού Λυκούργου με επιτρεπόμενη τη διέλευση των Μ.Μ.Μεταφοράς και με παράλληλη εξυπηρέτηση των υπαρχόντων σταθμών αυτοκινήτων .

δ.) την αμφιδρόμηση της οδού Αιόλου στο τμήμα της μεταξύ Πανεπιστημίου από Σίνα μέχρι Πατησίων για τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.

ε.) την δημιουργία αντίρροπης λωρίδας στην οδό Πειραιώς από Σωκράτους μέχρι Μενάνδρου και της ομόρροπης λωρίδας στη Σωκράτους από Αγίου Κωνσταντίνου ως Πειραιώς και στην οδό και Σταδίου με διαχωριστική νησίδα.

Εικόνα 19: Οι κυκλοφοριακές ρυθμίσεις γύρω από την πλατεία Ομόνοιας

Πηγή: Εφημερίδα , ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ , 3/08/2003

Στα έργα περιλαμβάνονται ανακατασκευές κρασπέδων των πεζοδρόμων της πλατείας τα οποία συνδέονται και με τις απαραίτητες διαμορφώσεις για τη ρύθμιση της κυκλοφορίας των Μ.Μ.Μ.

Η μελέτη για τη διαμόρφωση της πλατείας με προτάσεις για τα μέτωπα των κτιρίων που την περιβάλλουν ανατέθηκε σε αρχιτέκτονες το Μάιο του 1999 μετά από πανευρωπαϊκό αρχιτεκτονικό διαγωνισμό .

Για τα κτίρια (εικ.23) που περιβάλλουν την πλατεία προτείνεται ο ευπρεπισμός , η αποκατάσταση των όψεων με χρωματισμούς και η απαλλαγή τους από παράνομες διαφημιστικές πινακίδες και ταμπέλες . Στόχος των

παρεμβάσεων είναι αναπαλαίωση όλων των όψεων των κτιρίων που περιβάλλουν την πλατεία ώστε να διατηρήσουν τον αρχικό τους χαρακτήρα .

Εικόνα 20: πλατεία Ομοנוίας, λίγο πριν την ολοκλήρωσή της

Εικόνα 21: πλατεία Ομονοίας, λίγο πριν την ολοκλήρωση της.

Εικόνα 22: πλατεία Ομονοίας, μετά την ολοκλήρωσή της.

Σε ότι αφορά στην αναμόρφωση της μέσω των διαφημιστικών πινακίδων, η μελέτη περιλαμβάνει ενέργειες, που αφ' ενός αφορούν την απομάκρυνση των παράνομων πινακίδων και ταμπελών και, αφ' ετέρου . την προσαρμογή και τοποθέτηση μεγάλων πινακίδων και αφισών στην πόλη των Αθηνών . Έτσι θα διαφημιστούν καταστήματα και χώροι εκδηλώσεων και διασκέδασης.

Εικόνα 23: Όψεις κτιρίων γύρω από την πλατεία Ομονοίας

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Με ένα απλό περίπατο στην πλατεία Ομονοίας στις μέρες μας μπορεί να διαπιστώσει κανείς ότι ακόμη γίνονται έργα διαμόρφωσης κυρίως γύρω από αυτήν. Η σημερινή της μορφή έγινε με βάση την πρόταση των μελετητών Κατσίκια Ελένης –Βοζάνη Αριάδνης-Δεσύλα Γρηγόρη-Τσιάτα Θεοδώρου οι οποίοι και βραβεύτηκαν.

Καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας αποτελεί ένα πολυσύχναστο και πολύβουο χώρο στην καρδιά της πόλης. Μπορεί να χαρακτηριστεί ως μία καυτή έρημος και ανατολίτικο παζάρι παρά την αναμόρφωση που έγινε, αφού αρχικά η έλλειψη πρασίνου και το πλήθος πλανόδιων μικροπωλητών την κάνει ορισμένες ώρες της ημέρας τόπο χειρότερο και από τις σκοτεινές γωνιές των εξαρτημένων.

Η έλλειψη στεγάστρων και καθισμάτων (εικ.24) δεν καθιστά εφικτή την πολύωρη παραμονή, ανάπαυση ή απλή διέλευση των περαστικών ούτε τόπο συγκέντρωσης ακόμα και των μεταναστών,

Εικόνα 24: πλατεία Ομονοίας

των οικογενειών ή και πολιτών χαμηλού εισοδήματος που μοναδικό χώρο αναψυχής έχουν τις πλατείες και τα πάρκα .

Κατά τους θερινούς μήνες οι πλάκες αντανακλούν τη θερμότητα του οι ακτίνες του καυτές και κάθετες και κάνουν δύσκολη τη διάβαση της ταλαιπωρώντας τον κόσμο.

Κατά τις βραδινές ώρες καθίσταται χώρος αρκετά επικίνδυνος λόγω της συγκέντρωσης ναρκομανών και εξαρτημένων παιδιών , παρά το ότι η αστυνόμευση που υπάρχει στην πλατεία και στην περιοχή γύρω αυτήν είναι όλο το εικοσιτετράωρο . Αρκετοί από τους περαστικούς είναι βιαστικοί , απρόσιτοι και αγενείς εξ' αιτίας ενός αόριστου αισθήματος φόβου που τους διακατέχει.

Παρά τη συχνή διέλευση πολιτών διαφόρων εθνικοτήτων δεν χαρακτηρίζεται από πληθώρα σκουπιδιών όπως παλαιότερα (εικ.25) . Χάρη σε αυτό το γεγονός αφ' ενός διευκολύνεται η κίνηση των πεζών αφ' ετέρου αναβαθμίζεται ποιοτικά η πλατεία και εν συνεχεία το κέντρο της Αθήνας που θα φιλοξενήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004.

Εικόνα 25: πλατεία Ομονοίας (αστικός εξοπλισμός)

Σύμφωνα με τα παραπάνω θεωρήθηκε απαραίτητη η ύπαρξη στην πλατεία αστικού εξοπλισμού . Αντιμετωπίστηκε η έλλειψη πρασίνου με φύτευση δέντρων και γκαζόν (εικ.26,27) , ενισχύθηκε ο φωτισμός της πλατείας με στύλους φωτισμού (εικ.28) σε συνδυασμό με το φωτισμό των γύρω κτιρίων.Ωστόσο σχετικά με την έλλειψη καθισμάτων (εικ.29) δεν υπήρξε κάποια εξέλιξη.

Εικόνα 26: πλατεία Ομονοίας (αστικός εξοπλισμός)

Εικόνα 27: Πλατεία Ομονοίας (αστικός εξοπλισμός)

Εικόνα 28: Πλατεία Ομονοίας (αστικός εξοπλισμός)

Εικόνα 29: Πλατεία Ομονοίας (αστικός εξοπλισμός)

Οι κυκλοφοριακές ρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν στα πλαίσια της συνολικής παρέμβασης στην Ομόνοια και μεν κάποιες στιγμές την απέτρεψαν από κάποιες καταστάσεις κορεσμού, εντούτοις δεν έπαψε να υπάρχει κυκλοφοριακή σύγχυση λόγω του διαρκώς αυξανόμενου αριθμού μέσων μεταφοράς σε ώρες αιχμής. Ιδιαίτερα η μονοδρόμηση της οδού Πειραιώς από Μενάνδρου μέχρι πλατεία Ομονοίας, της Αγ. Κωνσταντίνου από πλατεία Ομονοίας έως πλατεία Καραϊσκάκη, η αμφιδρόμηση της οδού Αιόλου στο τμήμα της μεταξύ Πανεπιστημίου και Σταδίου, η υιοθέτηση για τα μέσα μαζικής μεταφοράς, αντίρροπης λωρίδας στην οδό Πειραιώς από Σωκράτους μέχρι Μενάνδρου και ομόρροπης στη Σωκράτους από Αγίου Κωνσταντίνου ως Πειραιώς και στην οδό Πανεπιστημίου από Σίνα μέχρι Πατησίων. Τέλος η πεζοδρόμηση της οδού Αθηνάς από πλατεία Ομονοίας μέχρι Λυκούργου δεν ήταν τόσο ευνοϊκή.

Σύμφωνα με τα παραπάνω ο τετραγωνισμός της πλατειάς ομονοίας ήταν μια πολύ καλή κίνηση αρχικά, στη συνέχεια όμως διαπιστώθηκε ότι δεν αποτέλεσε λύση στο κυκλοφοριακό πρόβλημα που μαστίζει κυρίως το κέντρο της Αθήνας. Ωστόσο κάθε είδους αλλαγή που γίνεται στην πλατεία Ομονοίας είναι ένα βήμα προς την πολεοδομική και αρχιτεκτονική της αναβάθμιση και παράλληλα στη διατήρηση του ιστορικού και επικοινωνιακού της χαρακτήρα.

Εικόνα 30 : πλατεία Ομονοίας , μεταλλικό κινητικό έργο ύψους 18 μ του γλύπτη Γ.Ζογγολόπουλου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται αναφορά στις προτάσεις στις οποίες απονεμήθηκε δεύτερο και τρίτο βραβείο , κατά τη διεξαγωγή διαγωνισμού για την αναμόρφωση των τεσσάρων ακόλουθων πλατειών (πλατεία Ομονοίας, πλατεία Κουμουνδούρου , πλατεία Συντάγματος ,πλατεία Μοναστηρακίου), καθώς και σε δύο ειδικές μνείες που αφορούν την πλατεία Συντάγματος .

Ο διαγωνισμός συγκέντρωσε 23 συμμετοχές. Οι λύσεις που προτάθηκαν ήταν εξαιρετικά ποικίλες , από μάλλον συντηρητικές έως και ιδιαίτερα τολμηρές . Η κριτική επιτροπή ξεχώρισε από την αρχή ως πλέον ενδιαφέρουσες εκείνες που επιχειρούσαν να επανερμηνεύσουν τον ιστορικό χαρακτήρα της πλατείας με σύγχρονους όρους .

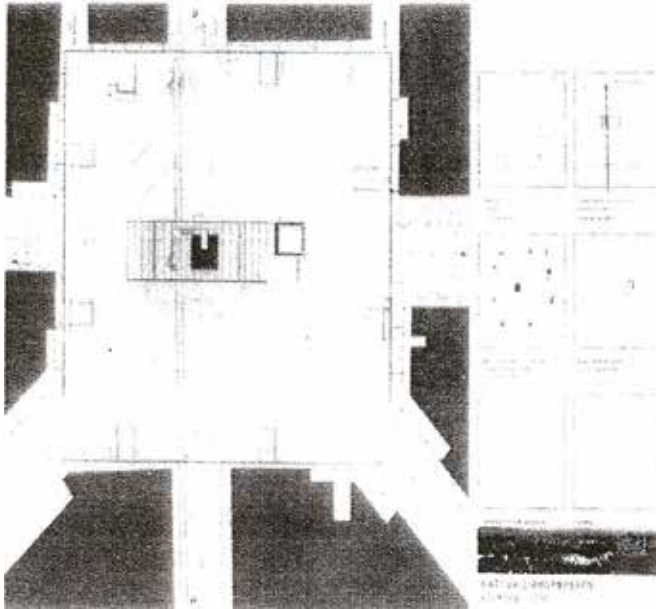
ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

ΠΡΟΤΑΣΗ Β' (Β'βραβείο)

Σκοπός της πρότασης (εικ.) είναι η διατήρηση του πολυδιάστατου χαρακτήρα της πλατείας της οριακής ταξικής συγκρότησης, της ανάγκης για στάση , αναμονή και ανταλλαγή σε όλες τις μορφές πληροφοριών. Επίσης στόχος είναι η αποκάλυψη των ορίων της ώστε να ενισχυθεί η αίσθηση της ως μεγάλου δωματίου στην πόλη. Ακόμη, να τονιστεί η κεντρική περιοχή του χώρου της και η σχέση του επιπέδου της με τον υπόγειο χώρο του Μετρό. Τέλος , θεωρείται αναγκαίο να δοθεί έμφαση στην εμβέλεια της και στη διαχρονική της σημασία,

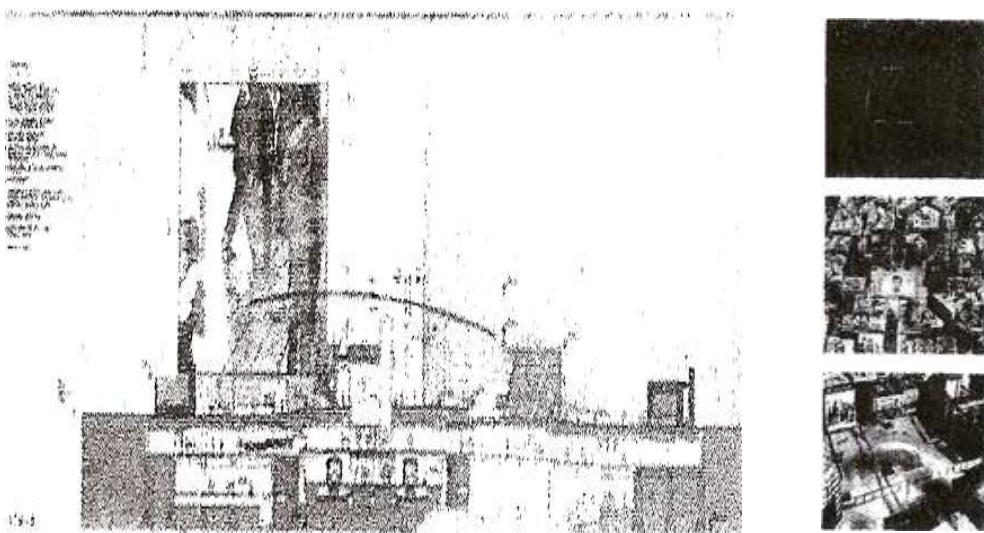
Για την πραγματοποίηση αυτής της πρότασης τίθενται αναγκαίες οι ακόλουθες κατασκευές:

- α. Μεταλλική υπερκατασκευή που περιγράφει το σχήμα της πλατείας, που την καθιστά ορατή από ψηλά, και πλαισιώνει τα κτίρια που την περιβάλλουν.
- β. μεταλλική πεζογέφυρα με ξύλινο δάπεδο που συνδέει τον πεζόδρομο της Γ' Σεπτεμβρίου με τον κεντρικό χώρο της πλατείας και την οδό Αθηνάς.
- γ. Διαφώτιστο ελαφρά καμπύλο μεταλλικό στέγαστρο για σκιασμό και προστασία του αίθριου που πραγματοποιείται για την ενοποίηση του επιπέδου της πλατείας με τον κεντρικό χώρο του Μετρό,
- δ. Ο προβλεπόμενος όγκος του εξαερισμού ντύνεται με γυάλινες περσίδες και μετασχηματίζεται σε υδάτινο γλυπτό. Το νερό ρέει στις κατακόρυφες επιφάνειες και στην συνέχεια στην οριζόντια επιφάνεια με την οποία κλείνει η κατασκευή του δαπέδου. Η επιφάνεια γίνεται γυάλινη και φωτίζει το χώρο του υπόγειου σταθμού.
- ε. Το δάπεδο οργανώνεται σε ζώνες από γκρι κυβόλιθο που εγκιβωτίζουν μεγάλες επιφάνειες που διαστρώνονται με κόκκινη άσφαλτο.
- στ, Στις θέσεις των κορυφών του κανάβου προβλέπονται ομάδες από παραλληλεπίπεδα από μπετόν με ενσωματωμένο φωτισμό που θα λειτουργήσουν ως καθιστικά βάρθρα , πάγκοι κ.τ.λ.
- ζ. Το ανάγλυφο του επιπέδου θα είναι διακριτικό ώστε να είναι δυνατή η ελεύθερη κίνηση. Έχει μορφή κόλουρου κώνου του οποίου η βάση χαράζεται στο περίγραμμα της παλιάς κυκλικής πλατείας και η πάνω επιφάνεια επιστρώνεται με κυβόλιθους.

Εικόνα 31: Πλατεία Ομονοίας (πρόταση β')

Πηγή: ΕΑΧΑ Α.Ε, Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός των τεσσάρων πλατειών της Αθήνας.

Εικόνα 80: πλατεία Ομονοίας (πρόταση β')

Πηγή: ΕΑΧΑ Α.Ε, Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός των τεσσάρων πλατειών της Αθήνας.

ΠΡΟΤΑΣΗ Γ (γ' βραβείο εξ ημισείας)

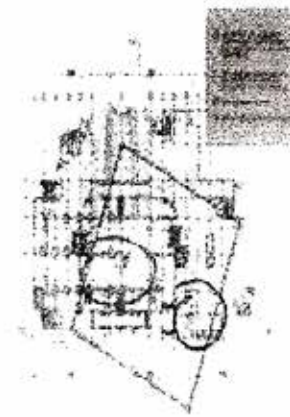
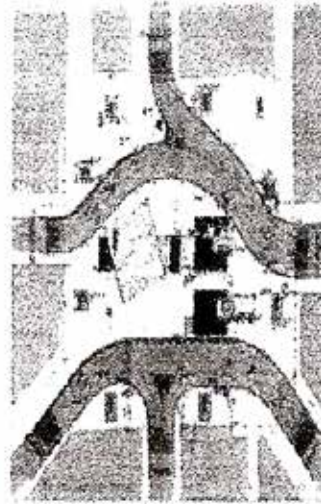
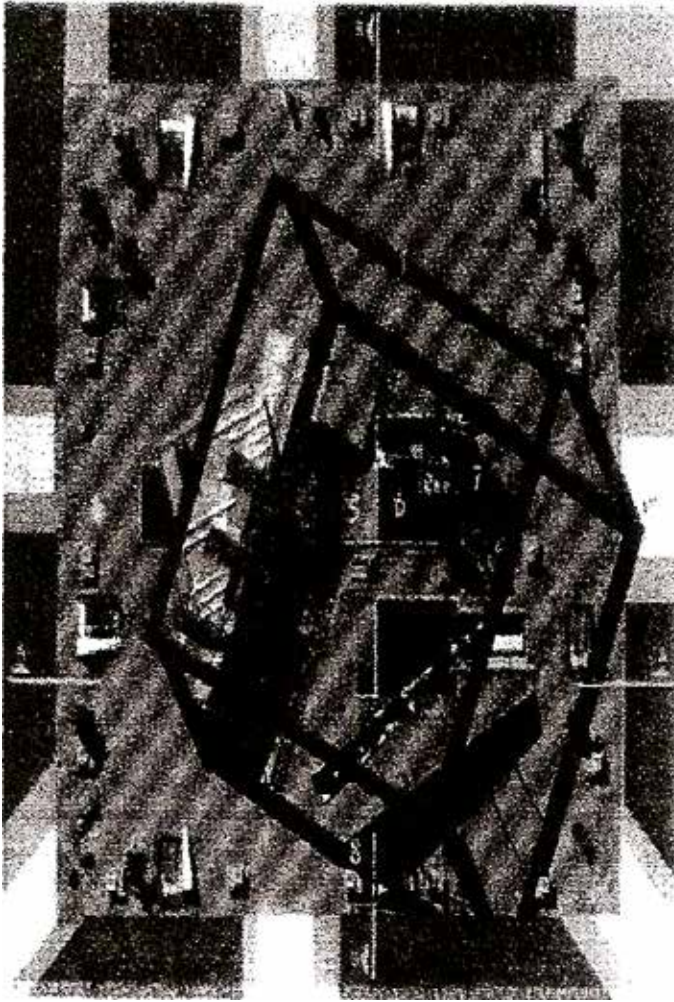
Η πρόταση βασίστηκε στο ότι η Ομόνοια αποτελεί σημείο συνάντησης, είναι μια πλατεία που συνδέει την αναπτυγμένη ανατολική πόλη με την εγκαταλειμμένη δυτική πλευρά της παράλληλα την μοντέρνα πόλη με την νεοκλασική και τα ίχνη της αρχαίας καθώς και την πόλη των Αθηναίων με αυτή των μεταναστών.

Στόχος της πρότασης είναι η δημιουργία ενός «αστακού δοχείου» το οποίο ευνοεί τις απρόβλεπτες συνάντησεις και απροσδόκητες συνυπάρξεις. Για αυτό το λόγο προτείνεται η διαμόρφωση ενός τεχνητού τοπίου το οποίο συντίθεται από συνεχόμενες επικλινείς επιφάνειες. Η πλατεία διαμορφώνεται ως ένα ανάγλυφο δάπεδο το οποίο χαρακτηρίζεται από τις διαφορετικές κλίσεις του εδάφους,

Με την κατάλληλη προσαρμογή των κλίσεων δίνεται η ελευθερία στον πολίτη να κινείται και να κάνει στάση όπου θέλει. Οι κλίσεις δεν υπερβαίνουν το 8% και η οργάνωση των ζωνών στάσης γίνεται με την ύπαρξη επικλινών επιφανειών μεγάλης κλίσης που είναι ευδιάκριτες και καθορίζει τους χώρους όπου καθένας μπορεί να καθίσει. Το θετικό αυτής της πρότασης ότι ακόμα και κατά τη διάρκεια μαζικών συγκεντρώσεων μπορεί η πλατεία να είναι βαθή.

Επίσης καθιστά εφικτή την οριοθέτηση του χώρου των πεζών σε σχέση με το χώρο των οχημάτων.

Τέλος, στόχος της πρότασης είναι να επιτευχθεί η συνύπαρξη του νεοκλασικισμού και του μοντερνισμού σε συνδυασμό με πολιτισμικές εκφράσεις δηλαδή είδη διαφημίσεων που αλλάζουν παροδικά.

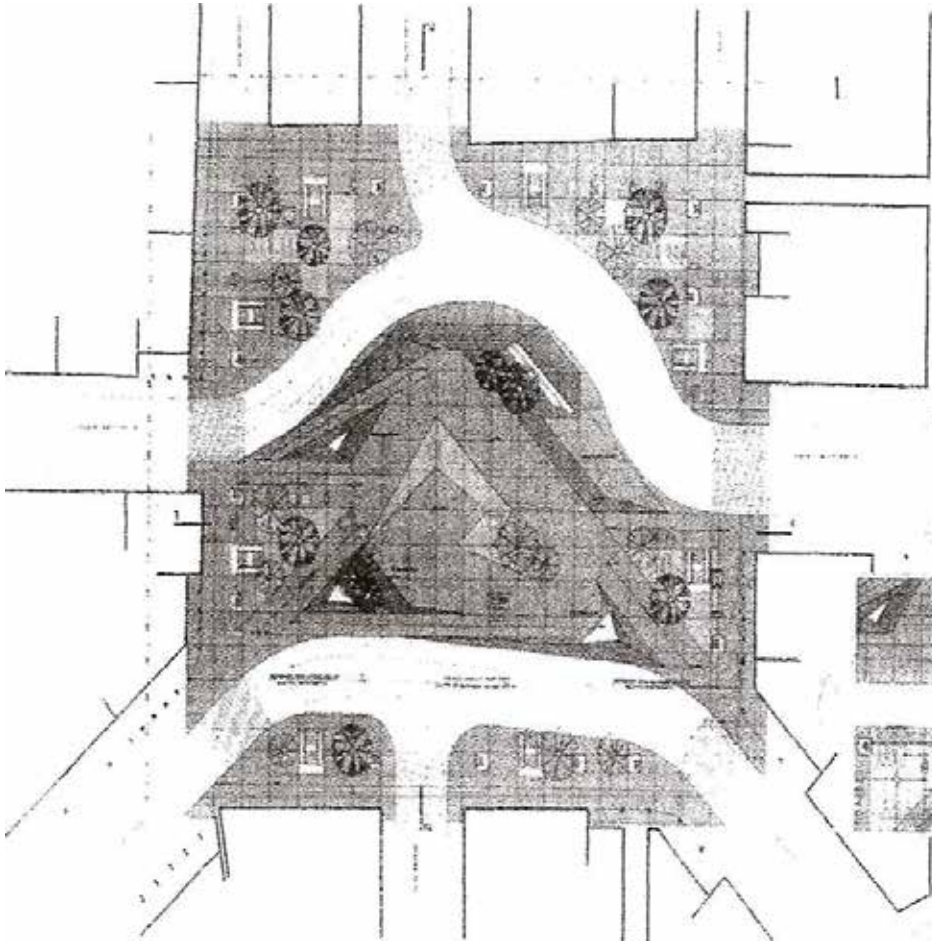

Εικόνα 81: πλατεία Ομονοίας (πρόταση γ')

Πηγή: ΕΑΧΑ Α.Ε, Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός των τεσσάρων πλατειών της Αθήνας.

ΠΡΟΤΑΣΗ Γ(γ βραβείο εξ ημισείας)

Η πρόταση αυτή (εικ.82) στοχεύει στην ανάκτηση του χαμένου μητροπολιτικού χαρακτήρα και στη διαμόρφωση μιας πλατείας υπερτοπικής σημασίας. Για το λόγο αυτό προτείνεται μια τρισδιάστατη αντιμετώπιση του χώρου και λαμβάνεται σοβαρά υπ' όψιν η χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας και η χρήση εικόνων με μηνύματα , ήχοι, φωτισμοί και άλλα.

Εικόνα 82: πλατεία Ομοιοίας (πρόταση γ')

πηγή: ΕΑΧΑ Α.Ε, Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός των τεσσάρων πλατειών της Αθήνας,

Η διαμόρφωση της πλατείας γίνεται σύμφωνα με τα ακόλουθα:

α. βασικά αρχή της πρότασης είναι η τοποθέτηση ενός στρεβλού κύβου (μεταλλικά διάτρητη υπερκατασκευή τετραγωνικής διατομής 2,5 μέτρα). Αυτός χαρακτηρίζει και δίνει φωτισμό στην πλατεία, γίνεται φορέας μηνυμάτων μέσω

ψηφιακής οθόνης και την προστατεύει μερικώς μέσω ενός αναρτημένου από αυτό μεταλλικού στεγάστρου.

β. Προτείνεται μια ενιαία βάση. Γίνεται η δαπεδόστρωση από κυβόλιθους στους χώρους στάσης και κίνησης των αυτοκινήτων.

γ. Γίνονται οι απαιτούμενες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις ώστε να ενισχύεται και να διευκολύνεται η κίνηση των πεζών.

δ. Επίσης, γίνεται πρόταση για την κατασκευή ενός υπαιθρίου χώρου που θα φιλοξενεί πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Η προβολή θα γίνεται σε ψηφιακή οθόνη και οι καθιστικές επιφάνειες θα έχουν κλίση ώστε να κάνουν το χώρο αμφιθεατρικό.

ε. Προβλέπεται ο φυσικός φωτισμός και ο εξαερισμός του πρώτου επιπέδου του μετρό με τη διάνοιξη δυο ορθογώνιων παράλληλων μεταξύ των οπών σε συνδυασμό με την ανάπτυξη ορθογώνιων υδάτινων επιφανειών ίδιου πλάτους. Και προτείνεται συνδυασμός ήρεμων και κινητικών νερών.

στ. Ο χώρος του εξαερισμού του μετρό γίνεται σημείο τέχνης αφού τοποθετείται γλυπτική σύνθεση. Αυτό γίνεται με μια μεταλλική κατασκευή που φέρει δύο ηλεκτρονικές οθόνες.

ζ. Οι εξόδοι του μετρό διαμορφώνονται ως προς τον σχεδιασμό εμπλουτίζοντάς τες με γυάλινα φωτεινά στέγαστρα.

η. Τα περίπτερα τοποθετούνται σε ένα νοητό δαχτυλίδι και ο αριθμός τους παραμένει ο ίδιος.

θ. Επιπλέον φυτεύονται κάποια δέντρα σε εξόδους και σε σημεία ανάπαυσης αφού το ύψος της πλατείας δεν απαχτεί γραφικότητα.

χ. Τέλος προτείνεται ο καθαρισμός των όψεων των περιβαλλόντων κτιρίων και η οργάνωση της πλατείας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

Εικόνα:Ομόνοια. Το 1900 μετά τον εξωραϊσμό.

Εικόνα:Ομόνοια 1930.Εγκαινιάζεται ο σταθμός του ΗΣΑΠ στην πλατεία σε βάθος 8 μέτρων.

Εικόνα:Ομόνοια 1930.Φαίνεται η οδός Σταδίου.

Εικόνα: Η Ομόνοια λίγο πριν τον Β' παγκόσμιο πόλεμο με τις μούσες στις βάσεις των στύλων.

Εικόνα: Αριστερά: Άγγλοι στρατιώτες διασχίζουν τρέχοντας την οδό Σταδίου στο ύψος πρόχειρου οδοφράγματος προς την Ομόνοια.

Δεξιά: Ομόνοια δεκαετία '50 με την νέα αναμόρφωση της πλατείας και τον τροχήλατο γερανό να τοποθετεί τις κυλιόμενες σκάλες στην είσοδο του υπογείου μεταξύ των οδών Πειραιώς και Αγ.Κωνσταντίνου.

Εικόνα: Ομόνοια αρχές δεκαετίας '60, διακρίνονται η πολύγωνα διπλή λίμνη και συντριβάνια.

Εικόνα:Ομόνοια,στο κέντρο της δεσπόζει ο δρομέας περιστοιχιζόμενος από βραχύκορμους φοίνικες.

Εικόνα:Ομόνοια.Το 1992 η πλατεία χάνει το πράσινο και το δρομέα και ένας καινούριος σχεδιασμός ξεκινά.

Εικόνα: Ομόνοια σήμερα. Λήψη από Αγ. Κωνσταντίνου.

Εικόνα: Ομόνοια σήμερα. Λήψη από Αγ. Κωνσταντίνου.

Εικόνα: Ομόνοια σήμερα. Λήψη από Αθηνάς.

Εικόνα: Ομόνοια από Σταδίου.

Εικόνα : Ομόνοια λήψη από Πειραιώς.

Εικόνα : ομόνοια από Γ' Σεπτεμβρίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΤΗΣ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ

· ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ

Σημαντικό τμήμα της εργασίας μας αποτέλεσε η καταγραφή των χρήσεων γης τόσο του οικοδομικού τετραγώνου μας (Ο.Τ. 73040) όσο και των γειτονικών τετραγώνων.

Έτσι λοιπόν μελετήσαμε εκτενώς 12 οικοδομικά τετράγωνα περιμετρικά της πλατείας Ομονοίας ώστε να πάρουμε ένα δείγμα για την κατάσταση που επικρατεί στο πυκνοδομημένο κέντρο της Αθήνας αλλά και να αποφασίσουμε σοφότερα για την μελλοντική χρήση που θα προσδώσουμε στο κτίριο μας.

Επισκεφθήκαμε το δήμο αθηναίων και ειδικότερα το πολεοδομικό τμήμα και από εκεί παραλάβαμε 2 τοπογραφικά αποσπάσματα φωτογραμμετρικής μεθόδου (0116,0216) κλίμακας 1:1000 που συντάχθηκε το 1974, καθώς επίσης και ένα τοπογραφικό σκαρίφημα κλίμακας 1:1500 στη σύγχρονη εκδοχή του . Στο δεύτερο αναφέρονται αναλυτικά όλοι οι όροι δόμησης που αφορούν το οικοδομικό τετράγωνο μας καθώς και όλες οι επεξηγήσεις των γραμμών του τοπογραφικού .

Μια εξίσου σημαντική εργασία που πραγματοποιήσε η ομάδα μας ήταν η καταγραφή των στάσεων όλων των μέσων μαζικής μεταφοράς που καταλήγουν στο κέντρο της πόλης των Αθηνών, την πλατεία Ομονοίας . Αυτή η μελέτη είχε σκοπό να διασαφηνίσει στους επισκέπτες, δηλαδή σε άτομα που δεν έχουν έρθει ποτέ στο κέντρο , ποια στάση είναι πιο κοντινή στον προορισμό τους.

Παρακάτω θα παραθέσουμε όλα τα αποσπάσματα όμως πρώτα πρέπει να
επεξηγήσουμε τα σύμβολα που χρησιμοποιήσαμε:

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΑΤΟΙΚΙΑ

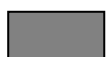
ΤΡΑΠΕΖΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ-ΧΩΡΙΣ ΧΡΗΣΗ

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΣΥΜΒΟΛΩΝ ΓΙΑ ΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ:

ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ

Το κτίριο μας βρίσκεται στην οδό Δώρου αριθμός επτά . Η οδός Δώρου είναι ένας πολυσύχναστος πεζόδρομος του κέντρου της Αθήνας που ξεκινάει απ την πλατεία Ομονοίας και καταλήγει στην οδό Βερανζέρου . Βρίσκεται δηλαδή στο κεντρικότερο σημείο της πρωτεύουσας . Αυτό κατά κύριο λόγο αλλά και σε συνδυασμό με το ότι γύρω της υπάρχουν στάσεις για μετρό , τρόλεϊ , λεωφορεία , την καθιστά ιδιαίτερα πολυσύχναστη . Μικροπωλητές , καταστήματα πώλησης ρουχισμού , εστιατόρια και ταχυφαγεία , γραφεία προπό , είδη γραφείου και αναλώσιμα προϊόντα είναι μερικά απ τα μαγαζιά της οδού . Αν και η Δώρου είναι ένας τόσο πολυσύχναστος πεζόδρομος στο κέντρο της Αθήνας , δεν είναι ιδιαίτερα προσεγμένος . Η φθορά της πλακόστρωσης σε συνδυασμό με την κακή συντήρηση των όψεων των κτιρίων , δημιουργούν ένα όχι και τόσο κολακευτικό σύνολο . Η ύπαρξη μερικών μεγάλων δέντρων επί

της οδού σου προσφέρει μια αίσθηση διαφυγής απ το κέντρο . Η ανακατασκευή πολλών κτιρίων της περιοχής πρόκειται να αλλάξει την όψη της , κάτι που θα προσπαθήσουμε να κάνουμε και εμείς μέσω του δικού μας κτιρίου . Στη γύρω περιοχή είναι πολλά τα πολυώροφα κτίρια , αλλά πολύ λίγες οι πολυκατοικίες . Μπορείς να διακρίνεις ξενοδοχεία πολλών αστέρων και μοτέλ μικρότερης διαμονής , ενώ τα περισσότερα οικοδομικά τετράγωνα είναι γραφεία και καταστήματα . Τα γύρω κτίρια είναι όλα παλαιάς κατασκευής . Μερικά απ αυτά έχουν υποστεί κάποια επιδιόρθωση , αλλά τα περισσότερα θυμίζουν απ την όψη την ηλικία τους .

Εικ 83: Η οδός Δώρου δεξιά και αριστερά από την έξοδο του κτιρίου μας .

Το δικό μας κτίριο είναι εννιαώροφο με τρεις εσοχές και υπόγειο , παλαιάς κατασκευής και αυτό . Είναι μεσοτοιχία με δύο κτίρια εκατέρωθεν του , δεξιά κ αριστερά του , με καλή θέα από τους ανώτερους ορόφους . Παρά τις δύο μεσοτοιχίες που συνορεύει , είναι αρκετά ευήλιο και ευάερο με παράθυρα σε βορειοδυτικό και νοτιοανατολικό προσανατολισμό . Αν και τώρα δεν βρίσκεται σε ιδιαίτερα καλή κατάσταση λόγω της εγκατάλειψής του , στο παρελθόν ήταν ένα πολύ προσεγμένο κτίριο που έσφυζε από ζωή . Αυτό γιατί πριν μερικά χρόνια στο κτίριο μας στεγάζονταν τα γραφεία και μερικά καταστήματα του πολυκαταστήματος Μινιόν .

Η ιστορία και η αναγνώριση του κόσμου στην επωνυμία Μινιόν είναι που μας καθιστούν ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένους για το κτίριο αυτό . Κυρίως εκεί υπήρχαν τα λογιστήρια , οι νομικές υπηρεσίες , η μηχανογράφηση αλλά και χώροι εκπαίδευσης του προσωπικού του πολυκαταστήματος . Το ισόγειο είχε μελετηθεί για χώρο καταστήματος όπως και χρησιμοποιήθηκε όλα τα χρόνια λειτουργίας του , ενώ στους υψηλότερους όροφος βρίσκονταν τα γραφεία της διοίκησης .

Ιδιοκτήτης του κτιρίου στην οδό Δώρου ήταν ο ιδιοκτήτης του πολυκαταστήματος Μινιόν κύριος Γιάννης Γεωργακάς . Αν και κατείχε πολλά κτίρια στη περιοχή όλα με την επωνυμία Μινιόν , οι εμπρησμοί των δυο μεγαλύτερων πολυκαταστημάτων της εποχής στις 19 Δεκεμβρίου του 1980 που προκάλεσαν την ολική καταστροφή του κεντρικού κτιρίου του Μινιόν , ανάγκασαν τον ιδιοκτήτη να τα παραχωρήσει για να μην κηρυχτεί σε πτώχευση και η επωνυμία μαζί με τα κτίρια πέρασαν στα χέρια του κράτους . Από κει και έπειτα το κτίριο της Δώρου εγκαταλελειμμένο μέχρι και τις μέρες μας , άλλαξε αρκετούς ιδιοκτήτες ενώ σήμερα είναι στα χέρια γνωστού επιχειρηματία .

Εικ.84: Το κεντρικό κτίριο του Μινιόν μετά την καταστροφή .

ΣΥΝΗΘΗΣ ΒΛΑΒΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

i) ΒΛΑΒΕΣ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΩΝ

Οι ρηγματώσεις στα επιχρίσματα αποτελούν πολύ συνηθισμένες ζημιές σ' όλα σχεδόν τα παραδοσιακά κτίσματα και παρουσιάζονται με διάφορες μορφές. Αυτό που πρέπει κατ' αρχήν να διαπιστωθεί είναι αν οι ρωγμές υπάρχουν μόνο στο επίχρισμα ή συνεχίζονται και στο σώμα της τοιχοποιίας . Στην δεύτερη περίπτωση είναι φανερό ότι το πρόβλημα υπάρχει στην τοιχοποιία, ενώ το επίχρισμα υφίσταται απλώς τις συνέπειες.

ii) ΔΙΑΒΡΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΤΙΚΟΥ ΚΟΝΙΑΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΤΟΙΧΟΠΟΙΙΑΣ

Η διάρθρωση μπορεί να είναι επιφανειακή ή σε όλο το βάθος του συνδετικού κονιάματος. Το διαβρωμένο συνδετικό κονίαμα παρουσιάζεται σαν σαθρό χώμα που εύκολα αποσπάται. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το συνδετικό κονίαμα μιας λιθοδομής έχει σχεδόν εξολοκλήρου διαβρωθεί και παρασυρθεί ενώ η λιθοδομή παραμένει στην θέση της σαν ξερολιθιά. Η τοιχοποιία που έχει υποστεί αυτή τη ζημιά είναι επικίνδυνη.

iii) ΑΠΟΣΑΘΡΩΣΗ Ή ΒΛΑΒΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΟΙΧΟΠΟΙΑΣ

Η ζημιά αυτή είναι ασυνήθιστη εκτός από τις περιπτώσεις λιθοδομών από αμμόλιθους ή ψαμμίτες και τοιχοποιιών από πλίνθους και τούβλα. Το βάθος της προβολής αποτελεί κριτήριο για την επικινδυνότητα της ζημιάς.

iv) ΡΩΓΜΕΣ ΤΟΙΧΟΠΟΙΑΣ

Οι περισσότερες βλάβες στις κατασκευές εκδηλώνονται με ρωγμές που έχουν διαφορετικό μέγεθος, πλάτος και μορφή. Οι ρωγμές προκαλούνται από ένα πλήθος αιτιών που επιφέρουν μετακινήσεις στην κατασκευή και εκδηλώνονται όταν οι τάσεις αναπτύσσονται σε μια λιθοδομή εξαιτίας αυτών των μετακινήσεων, υπερβούν την αντοχή των υλικών της. Οι ρωγμές εμφανίζονται πολλές φορές όχι κατ' ανάγκη στα σημεία που εφαρμόζονται οι μεγαλύτερες εφελκυστικές ή διατμητικές τάσεις αλλά στα ασθενέστερα σημεία μιας κατασκευής. Γενικά πρέπει να τονιστεί ότι οι τοιχοποιίες ενώ παρουσιάζουν μεγάλη αντοχή σε θλίψη, η αντοχή τους σε εφελκυσμό και διάτμηση είναι πολύ χαμηλή. Αυτός είναι ο λόγος που επιβάλλει την συνεργασία και άλλων υλικών στην δόμηση με τη μορφή πχ. ξύλινων υπερθύρων, ξυλοδεσιών ή μεταλλικών ελκυστήρων.

v) ΑΠΟΚΟΛΛΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΙΩΝ ΤΗΣ ΤΟΙΧΟΠΟΙΑΣ

Η σοβαρή αυτή δομική διατάραξη της τοιχοποιίας προέρχεται συνήθως από συνδυασμό περισσότερων μιας αιτιών και εκδηλώνονται, συνήθως στις λιθοδομές σημαντικού πάχους, με κύρτωση της μιας ή και των δύο πλευρών της λιθοδομής προς τα έξω. Αν οι αιτίες εξακολουθήσουν να υφίστανται και το

φαινόμενο επεκταθεί, οδηγεί στην κατάρρευση της μιας πλευράς και τέλος, ολόκληρου του τοίχου.

Όμως τοίχος με ίδιο πάχος ίδια γωνία αποκλίσεως, αλλά μεγαλύτερο ύψος, είναι ασταθής, γιατί μετατοπίζεται το κέντρο βάρους και η συνισταμένη διέρχεται έξω από το κεντρικό τρίτο για το ίδιο ύψος τοίχου και ίδια γωνία αποκλίσεως, η ισορροπία του τοίχου μπορεί να αποκατασταθεί με αύξηση της εδράσεως, δηλαδή αύξηση του πάχους. Είναι προφανές ότι αν σ' ένα τοίχο απόλυτα ευσταθή- όπου δηλαδή τα κατακόρυφα φορτία P_1 διέρχονται από το μέσον του κεντρικού τρίτου του πάχους του τοίχου στο επίπεδο εδράσεώς του και δεν παρατηρείται απόκλιση- ασκηθεί μια πλάγια πίεση F_1 πχ. ισχυρή ανεμοπίεση, οι συνθήκες ισορροπίας ανατρέπονται, εφ' όσον η συνισταμένη της ανεμοπιέσεως και των κατακόρυφων φορτίων R_1 διέρχεται έξω από το κεντρικό τρίτο.

vi) ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ

Τέλος ενώ όλες οι παραπάνω επεμβάσεις προϋποθέτουν λίγο πολύ, την διατήρηση των αρχικών μορφών και της καταστάσεως του κτιρίου, με ελεύθερες επεμβάσεις μπορούν να γίνουν αναμορφώσεις, αναδιατάξεις, συγκερασμός νέων μορφών με παλιές, παράλληλη χρησιμοποίηση νέας τεχνολογίας και παλιάς τεχνικής κλπ.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ

Τρεις είναι οι μεγάλες οικογένειες των επεμβάσεων από την άποψη του στόχου και του οικοδομικού αποτελέσματος:

i) Απλή αποκατάσταση – «τραύματος»

Δηλαδή ενίσχυση, συμπλήρωση ή αντικατάσταση υλικού που αδυνατεί πια να εκπληρώσει τον ρόλο του με υγιές υλικό της ίδιας φύσης ώστε να αποκαταστηθεί η συνοχή του όλου.

Είναι σημαντικό να έχει κανείς υπόψη ότι, κατά την αφαίρεση του προς αντικατάσταση στοιχείου παρατηρείται πολλές φορές το φαινόμενο της αποσυμπίεσεως, όπου τα γειτονικά στοιχεία τείνουν να καταλάβουν την θέση του αφαιρεθέντος. Αυτό δημιουργεί ποικίλα προβλήματα, τόσο στην επανατοποθέτηση όσο και στο όλο με την αποδιοργάνωση που μπορεί να προκαλέσει το φαινόμενο αυτό. Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα.

ii) Αντικατάσταση υλικού ή στοιχείου

Δηλαδή αντικατάσταση ή ενίσχυση φθαρμένου υλικού ή συστήματος νέο διαφορετικής συνήθως φύσης και προφανώς μεγαλύτερης αντοχής, όπως μπετόν αντί για πέτρα ή μεταλλικό ζευκτό αντί για ξύλινο. Εδώ πρέπει να τονισθεί ότι μια από τις κύριες αρχές των επεμβάσεων είναι η αποκατάσταση ή η επίτευξη ομοιογένειας των χρησιμοποιούμενων υλικών, ιδίως όσον αφορά την

σκληρότητα και το πορώδες. Μεγάλη προσοχή πρέπει να δίδεται στην ποιότητα των οικοδομικών υλικών ή των κονιαμάτων που χρησιμοποιούνται, γιατί μπορεί να επιφέρουν μεγάλες μεταβολές στην υγρασιακή ισορροπία του τοίχου ή του κτιρίου, που είναι ιδιαίτερα επιζήμιες.

iii) Αποκατάσταση ισορροπίας

Δηλαδή ανακατανομή φορτίων και ωθήσεων, με προσθήκη ή αφαίρεση φορτίων ή ωθήσεων με αύξηση επιφανείας εδράσεως, με νέες ανακουφιστικές διατάξεις κλπ., ώστε στη νέα κατάσταση ισορροπίας το κτίριο ή το οικοδομικό στοιχείο να μην είναι δυνατό να ανατραπεί ή να αποκλίνει.

iv) Επισκευή

Η επισκευή είναι μια συντήρηση μεγαλύτερης κλίμακας, που έχει σαν σκοπό την αποκατάσταση ενός μεγαλύτερου τμήματος και προϋποθέτει εργασίες που απαιτούν οργάνωση εργοταξίου. Χωρίς να προϋποθέτει πιστότητα αρχικών μορφών και καταστάσεως, η επισκευή συνήθως δεν αποκλίνει απ' αυτές.

v) Ανακαίνιση

Παρεμφερής είναι η ανακαίνιση, που συνδυάζει τα χαρακτηριστικά της απλής συντηρήσεως και της επισκευής. Έχει σκοπό όμως την ανανέωση του κτιρίου- ή του ανακαινιζόμενου τμήματός του- στο σύνολο των στοιχείων που το απαρτίζουν.

vi) Αποκατάσταση

Αποκατάσταση είναι η επαναφορά ενός κτιρίου ή τμήματός του στην αρχική του κατάσταση. Στην οικοδομική, αυτό σημαίνει αποκατάσταση της στατικής επάρκειας και αποκατάσταση της συμπεριφοράς και αντοχής των οικοδομικών στοιχείων.

vii) Ανακατασκευή

Όταν γίνεται χρήση νέων μελών και νέων υλικών, σε νέα εφαρμογή, χωρίς όμως να μεταβάλλεται η αρχική μορφή, τότε μιλάμε για ανακατασκευή.

viii) Αναπαλαίωση

Ο όρος αυτός, που έχει επικροτήσει πρόσφατα σαν συνώνυμο οποιασδήποτε αποκαταστάσεως ή ανακαινίσεως είναι νεολογικός και δεν είναι καταχωρημένος σε κανένα λεξικό της αρχαίας, της μεσαιωνικής ή της νεώτερης ελληνικής γλώσσας. Πρωτοχρησιμοποιήθηκε από τον Αναστάσιο Ορλάνδο και διαδόθηκε από τον ακαδημαϊκό Κ. Κυδωνιάτη.

ix) Αναστύλωση

Με τον όρο αναστήλωση νοείται η επανατοποθέτηση στοιχείων ενός κτιρίου που έχουν καταπέσει, η ανασύνθεση ενός μνημείου από τα αυθεντικά κομμάτια του. Είναι προφανές ότι οι δύο τελευταίοι όροι πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνον όταν γίνεται αναφορά σε μνημεία. Έτσι εμείς θα χρησιμοποιήσουμε τον όρο ανακατασκευή.

ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η υπάρχουσα κατάσταση του κτιρίου δεν είναι και η καλύτερη δυνατή. Εκ πρώτης όψεως όπως βλέπετε και στις φωτογραφίες που παρατίθενται παρακάτω αποδεικνύουν το αληθές . Ότι δηλαδή είναι ένα κτίριο που όχι μόνο δεν σε ελκύει αισθητικά απ την όψη του αλλά σε αποτρέπει απ το να εισέλθεις σε αυτό , αφού σου προσδίδει την εντύπωση ότι βρίσκεται σε ιδιαίτερα κακή στατική κατάσταση .

- Εξωτερικά

Εκτός του ισογείου του ημιώροφου και των εσοχών , οι υπόλοιποι όροφοι είναι πανομοιότυποι εξωτερικά και με μικρές αλλαγές εσωτερικά . Εξωτερικά παρατηρούμε (για τους ορόφους) ένα μεγάλο μπαλκόνι ίσων διαστάσεων σε κάθε όροφο απ τους πέντε , όπου η έξοδος σε αυτό επιτρέπεται από μια

μπαλκονόπορτα για κάθε όροφο . Εκατέρωθεν αυτής υπάρχουν δυο παράθυρα για καλύτερο φωτισμό του εσωτερικού .

Η θέα και των πέντε ορόφων δεν είναι η καλύτερη , αφού όλοι βλέπουν την όψη ενός υπό κατασκευήν μεγάλου κτιρίου .

Εικ.85: Το υπό κατασκευήν κτίριο έναντι του δικού μας περιορίζει αισθητά την θέα

Επίσης τα μπαλκόνια δεν έχουν προστατευτικά κάγκελα . Αντί' αυτού υπάρχει μια ενιαία σιδηροκατασκευή αμφιβόλου αισθητικής και στατικότητας που αντικαθιστά τα προστατευτικά κάγκελα και φέρει κατακόρυφα στοιχεία μέχρι και τον πέμπτο όροφο . Χωρίς καμία άλλη λεπτομέρεια στην εμφάνιση του αποτελεί μια πολύ λιτή και απλή όψη κτιρίου .

Στο ισόγειο υπάρχουν δυο είσοδοι , μια μικρή κύρια είσοδος της πολυκατοικίας που οδηγεί στο κλιμακοστάσιο και στον ανελκυστήρα για πρόσβαση στους ορόφους και στο υπόγειο και μια μεγάλη είσοδο με βιτρίνα για τον ανεξάρτητο χώρο του ισόγειου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν επαγγελματικός χώρος . Η κατασκευή είναι πάλαια και ο χρόνος που έχει περάσει απ την πιο πρόσφατη επισκευή του πολύς . Τα χρώματα του κτιρίου έχουν ξεθωριάσει και τα

μεταλλικά στοιχεία είναι σκουριασμένα . τα πορτοπαράθυρα δείχνουν διαλυμένα και τα περισσότερα δεν είναι πια ασφαλή .

Εικ.86: Η κακή κατάσταση του κτιρίου απ την είσοδο

Ο μεγάλος σεισμός του 1999 που έπληξε την Αθήνα είναι εμφανής και στην όψη του κτιρίου , αφού σε πολλά σημεία σε κάθε όροφο βλέπεις ρωγμές διαφόρων μεγεθών πάχους και μεγάλου μήκους και τριχοειδής ρωγμές που το καθιστούν ιδιαίτερα αναξιόπιστο στατικά .

Εικ.87: Οι ρωγμές στους τοίχους είναι εμφανείς από μακριά

Οι τρεις εσοχές , όροφοι 7 , 8 , 9 είναι κλιμακωτές με μικρότερους στεγασμένους χώρους σε (m^2) τετραγωνικά μέτρα ανά όροφο και μεγαλύτερα μπαλκόνια / βεράντες απ τους ορόφους . Βρίσκονται σε αρκετά μεγάλο ύψος κάτι που παρέχει στο κτίριο πανοραμική θέα του κέντρου της Αθήνας σε ορατά θέρετρα όπως Ακρόπολη και Λυκαβηττό.

Εικ.88: Η θέα απ την πίσω πλευρά του κτιρίου προς την πλατεία Ομονοίας . Στο βάθος βλέπουμε το Πάγκειον και το Μέγας Αλέξανδρος .

- Εσωτερικά

Εσωτερικά το κτίριο δεν κάνει τη διαφορά . Αμέσως αντιλαμβάνεσαι το παλαιό της κατασκευής , απ τους τοίχους , τα πατώματα , τις ηλεκτρικές , τις υδραυλικές εγκαταστάσεις. . Αυτό που σου προξενεί ιδιαίτερα κακή εντύπωση είναι το πολύ μικρό ύψος των ορόφων που σε κάποια σημεία φτάνει και το 2.00m , κάτι ιδιαίτερα επικίνδυνο που το καθιστά κτίριο κακών προδιαγραφών . Μια ιδιαίτερα κακή παρατυπία του ιδιοκτήτη ή του κατασκευαστή με σκοπό την δημιουργία περισσότερων ορόφων για οικονομικούς κυρίως σκοπούς εις βάρος της ποιότητας της κατασκευής .

Εικ.89: Εικόνα απ το εσωτερικό του κτιρίου μας . Παρατηρούμε το χαμηλό ελεύθερο ύψος την κακή κατάσταση του εσωτερικού και τις μηχανολογικές εγκαταστάσεις .

Από τυπολογική άποψη το κτίριο παρουσιάζει μια συνηθισμένη ορθογωνική κάτοψη που επαναλαμβάνεται ομοίως σε κάθε όροφο , στον ημιώροφο , αλλά και στο υπόγειο του . Ολόκληρο το κτίριο , οι όροφοι , οι εσοχές , το υπόγειο και ο ημιώοφος επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω μιας εσωτερικής σκάλας από ανεξάρτητη είσοδο στο ισόγειο του κτιρίου . Το ισόγειο έχει ανεξάρτητη είσοδο στην πρόσοψη και δεν επικοινωνεί άμεσα με το υπόλοιπο κτίριο . Είχε προβλεφτεί όμως μια έξοδος προς τον διάδρομο του ισογείου που οδηγεί στην εσωτερική σκάλα . Με το άνοιγμα αυτό , αποτρέπεται η έξοδος απ το κτίριο για την άνοδο στους υπόλοιπους ορόφους .

Εικ.90 Το εσωτερικό του τρίτου ορόφου

Στην μέση και δεξιά του κτιρίου βρίσκεται το κλιμακοστάσιο απ το οποίο σε κάθε όροφο μπορείς να κατευθυνθείς προς τα εμπρός όπου υπάρχει ένας μεγάλος σε επιφάνεια ελεύθερος χώρος και προς τα πίσω όπου βρίσκεται ένας μικρότερος χώρος , οι τουαλέτες και ένα δωμάτιο κανονικών διαστάσεων. Ο ελεύθερος χώρος εμπρός και πίσω απ το κλιμακοστάσιο είναι ενιαίος , χωρίς κάποιο χώρισμα ανάμεσα κάτι που κάνει τον κάθε όροφο να δείχνει ακόμα μεγαλύτερος σε επιφάνεια . Το πολύ μικρό ελεύθερο ύψος του ημιώροφου μας δείχνει μια σημαντική διαφορά απ τους άλλους ορόφους και θα μας περιορίσει ιδιαίτερα στην εύρεση χρήσης που θα προτείνουμε .

Οι τρεις εσοχές α΄ , β΄ και γ΄ παρουσιάζουν έναν ενιαίο χώρο εκτός του κλιμακοστασίου κάτι που είναι λογικό αν αναλογιστούμε το μικρό εμβαδόν κάθε εσοχής .

- Τετραγωνικά μέτρα κάθε ορόφου σύμφωνα με την αποτύπωση .
- Υπόγειο.....138,51 m^2
- Ισόγειο140,24 m^2
- Ημιώροφος120,56 m^2
- 1^{ος}123,41 m^2
- 2^{ος}124,09 m^2
- 3^{ος}124,09 m^2
- 4^{ος}124,15 m^2
- 5^{ος}130,06 m^2 .
- α΄ εσοχή.....107,53 m^2
- β΄ εσοχή.....86,02 m^2
- γ΄ εσοχή.....75,25 m^2

- Τα πέριξ του κτιρίου

Δεξιά και αριστερά του το κτίριο είναι μεσοτοιχία με δύο υψηλά κτίρια ίδιας περίπου χρονολογίας κατασκευής , αλλά σε αντίθεση με το κτίριο μας και τα δύο βρίσκονται σε χρήση .

Η αριστερή πολυώροφη κατασκευή έχει υποστεί μια πρόσφατη ανακατασκευή και τώρα στεγάζονται τα γραφεία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων , περιφερική διεύθυνση Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας εκπαίδευσης Αθηνών . Μια σύγχρονη όψη κτιρίου από γυαλί και ατσάλινα πλαίσια με ιδιαίτερη λεπτομέρεια στην είσοδο και στο ύψωμα όπου υπάρχει ένα υποτυπώδες μπαλκονάκι με κάγκελο , μη λειτουργικής φύσης αλλά αισθητικής άποψης .

Εικ.91: Όμορο κτίριο στα αριστερά του κτιρίου μας

Στα δεξιά του κτιρίου μας είναι ένα πολυώροφο κτίριο εννέα ορόφων παλαιάς κατασκευής και έχει κατασκευαστεί εξολοκλήρου για διαμερίσματα - εκτός του ισογείου όπου μετά από κάποια μετατροπή , τώρα στεγάζεται ένα εστιατόριο .

Εικ.92: Όμορη κατοικία εκ δεξιών του κτιρίου μας

Στο πίσω μέρος του κτιρίου στο οποίο δεν υπάρχει πρόσβαση από κοινόχρηστο διάδρομο υπάρχει ένα αίθριο μεγάλων διαστάσεων , το οποίο έχει αξιοποιηθεί απ τον κατασκευαστή με μια σιδηροκατασκευή και λειτουργεί σαν βεράντες του ισογείου και του πρώτου ορόφου . Η σιδηροκατασκευή αυτή βρίσκεται σε κακή κατάσταση και θα μας οδηγήσει στην απομάκρυνση της ή και την ανακατασκευή της . Δεν υπάρχει θέα , καθώς το αίθριο περιβάλλεται από πολώροφα υψηλά κτίρια που δημιουργούν ένα αποπνικτικό περιβάλλον . Έτσι δεν ενδείκνυται για χώρος ψυχαγωγίας ή μαζικής εστίασης ανθρώπων .

Εικ.93: Η σιδηροκατασκευή όπως εμφανίζεται από τους ανώτερους ορόφους .

Εικ.94: Το κτίριο απ τον ακάλυπτο εμπρός της σιδηροκατασκευής

Απέναντι απ την πρόσοψη του κτιρίου μας , σε μικρή απόσταση βρίσκεται ένα άλλο μεγάλο ισούψές κτίριο υπό κατασκευή και αυτό , που περιορίζει αισθητά τη θέα μας , ενώ τα δύο κτίρια χωρίζει ένας πεζόδρομος της πλατείας Ομονοίας η οδός Δώρου .

Εικ.95: Η οδός Δώρου. Στα αριστερά βλέπετε το κτίριο μας και στα δεξιά το υποκατασκευήν κτίριο

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

Κατά την μελέτη μας ήταν απαραίτητη η αποτύπωση του κτιρίου , έτσι καλό είναι να αναφερθούμε με λίγα λόγια περί αρχιτεκτονικών αποτυπώσεων.

i) Τι είναι αποτύπωση

Αποτύπωση είναι η συλλογή μετρητικών στοιχείων από το ίδιο το αντικείμενο – κτίριο , τμήμα κτιρίου ή κάποια λεπτομέρεια του – για την ανασύνταξη σχεδίων του αντικειμένου υπό κλίμακα , σε ορθή προβολή , πλήρως διαστασιολογημένων . Η αποτύπωση συνοδεύεται πάντοτε από καταγραφή και από φωτογραφική κάλυψη . Με την καταγραφή σημειώνονται – πάνω στα σχέδια που δεν φαίνονται ή που δεν χρειάζονται στα σχέδια ή παρατηρήσεις που βοηθούν την μνήμη . Τα στοιχεία αυτά αφορούν την κατάσταση συντηρήσεως , τις ζημιές , και φθορές και την διάγνωση των αιτιών που τις προκάλεσαν , τον τρόπο κατασκευής , τα υλικά κλπ . Τον ίδιο στόχο έχει και η φωτογραφική κάλυψη που γίνεται κατά τρόπο που να συμπληρώνει και να εικονογραφεί τα σχέδια και τις σημειώσεις.

Η αποτύπωση , η καταγραφή , και η φωτογραφική κάλυψη αποτελούν απαραίτητο μέρος της γενικότερης τεκμηρίωσης ενός αρχιτεκτονικού έργου που προορίζεται για μελέτη ή αποκατάσταση.

ii) Στόχος της αποτυπώσεως

Ο στόχος της αποτυπώσεως και η στάθμη ακριβείας και πληρότητας της συναρτάται με τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται η αποτύπωση , που καθορίζει το περιεχόμενο της και την μέθοδο που πρέπει να ακολουθηθεί.

Έτσι μπορούμε να διακρίνουμε:

α) Αποτυπώσεις αρχαιολογικών λειψάνων

β) Αποτυπώσεις μνημείων για την επιστημονική τους εξέταση: μορφολογική , ιστορική , διάκριση φάσεων , χρονολόγηση κλπ.

γ) Αποτύπωση ιστορικών ή αρχαιολογικών μνημείων για την αναστύλωση και αποκατάσταση τους.

δ) Αποτύπωση δευτερευόντων μνημείων για την αναστύλωση ή αποκατάσταση ή επισκευή ή ανακαίνιση τους ή την επέμβαση σε αυτά.

ε) Αποτύπωση δευτερευόντων κτιρίων (παραδοσιακών) για την αποκατάσταση ή επισκευή ή συμπλήρωση ή την μεταρρύθμιση τους.

στ) Αποτύπωση νέων κτιρίων αμέσως μετά την κατασκευή με τον στόχο τους , τους , που τίθεται στο αρχείο για να χρησιμοποιηθεί είτε για τη συντήρηση είτε για ενδεχόμενες μελλοντικές μετασκευές.

Η κατάταξη των αποτυπώσεων , ανάλογα με τον στόχο τους , μπορεί λοιπόν να γίνει ως εξής:

α) Αποτυπώσεις που έχουν στόχο την επιστημονική μελέτη , δηλαδή την καταγραφή , την εξαγωγή συμπερασμάτων για το ίδιο το κτίριο και την συγκριτική του εξέταση με άλλα παραδείγματα . Στην περίπτωση αυτή

ενδιαφέρουν , συνήθως ,τα εξωτερικά γνωρίσματα δηλαδή οι όγκοι ,οι μορφές και τα υλικά.

β) Αποτυπώσεις που έχουν στόχο την επανάληψη ή την επανατοποθέτηση . Εδώ ενδιαφέρουν τόσο τα μορφολογικά όσο και τα οικοδομικά στοιχεία και τα υλικά και ο τρόπος εφαρμογής τους.

γ) Αποτυπώσεις που έχουν στόχο την επισκευή ,δηλαδή την αποκατάσταση ζημιών και επομένως μεγάλη σημασία έχει η καταγραφή των ζημιών και του μεγέθους τους ,η διάγνωση των αιτιών που προκάλεσαν τις ζημιές και η εξέταση του τρόπου κατασκευής.

δ) Αποτυπώσεις που έχουν στόχο την προσθήκη και τις επεμβάσεις , οπότε προεξάρχουν στοιχεία όπως η γνώση του φέροντος οργανισμού και πάλι ο τρόπος κατασκευής.

Σε μια εργασία μπορούν βεβαίως να συνυπάρχουν δύο ή και όλα τα παραπάνω ήδη αποτυπώσεων – και συνήθως αυτό συμβαίνει – ή να εφαρμόζονται σε τμήματα μόνο του κτιρίου ,ανάλογα με το αντικείμενο του έργου.

Πάντως γενική αρχή της αποτυπώσεως είναι να υπάρχει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη πληρότητα και ακρίβεια των στοιχείων που λαμβάνονται , χωρίς όμως να υπερβαίνεται ο σκοπός με τη συλλογή στοιχείων που είναι άχρηστα για το αντικείμενο του έργου.

iii) Μέθοδοι αποτυπώσεως

Μέθοδοι αποτυπώσεως υπάρχουν συμβατικοί ,ενόργανοι και φωτογραμμετρικοί . Σε πολύ γενικές γραμμές ,η φωτογραμμετρία συνίσταται στην πλήρη κάλυψη του αποτυπούμενου στοιχείου , με τη λήψη ζεύγους φωτογραφιών που διαβάζονται στερεοσκοπικά μέσα από ειδικό μηχάνημα που κάνει και τη σχεδίαση με ένα σύστημα παντογράφου . Τόσο οι λήψεις – για τις οποίες χρειάζεται συνήθως να στηθεί σκαλωσιά και να χρησιμοποιηθούν ειδικές δίδυμες φωτογραφικές μηχανές - όσο και η επεξεργασία τους και η μετάφραση τους σε σχέδιο ,είναι εξαιρετικά περίπλοκες ,απαιτούν υπολογισμούς και προκαταρτικές μετρήσεις και γίνονται από εξειδικευμένο συνεργείο.

Τα πλεονεκτήματα του συστήματος είναι ότι με ελάχιστες μετρήσεις επί τόπου αποκτά κανείς σχέδια με εξαιρετική ακρίβεια και με απόδοση και των ελαχίστων ακόμα αποκλίσεων ,παραμορφώσεων και ανωμαλιών και τη δυνατότητα αποδόσεως καμπυλοτήτων με ισοϋψείς καμπύλες . Όμως παρουσιάζει τρία μεγάλα μειονεκτήματα: πρώτον η μέθοδος είναι πολυδάπανη ,δεύτερον ,ενώ δίνεται σωρεία στοιχείων που πολλές φορές δεν είναι άμεσα χρήσιμα ,στην απόδοση των αρχιτεκτονικών μορφών διακρίνονται συχνά παρανοήσεις γιατί η ερμηνεία δεν γίνεται από αρχιτέκτονες και τρίτον ο αρχιτέκτονας δεν έρχεται σε άμεση με το αντικείμενο για να το διερευνήσει ,να το κατανοήσει ,να το αναλύσει και να εξοικειωθεί με αυτό.

Στην ενόργανη αποτύπωση χρησιμοποιούνται τοπογραφικά όργανα , ταχύμετρα px , την χωροστάθμηση , για την μέτρηση αποστάσεων κλπ. Εφόσον κανείς έχει τα όργανα στη διάθεση του και ξέρει να τα χειρίζεται και εφόσον η μεταφορά τους είναι εφικτή ,η μέθοδος έχει να παρουσιάσει μόνο πλεονεκτήματα ,δηλαδή μεγάλη ακρίβεια και ταχύτητα.

Η συμβατική ή απλή μέθοδος αποτυπώσεως είναι αυτή που γίνεται επί τόπου από τον αρχιτέκτονα με πολλαπλές μετρήσεις που σημειώνονται σε πολλά σκίτσα . Τα όργανα και τα εργαλεία που απαιτούνται είναι λίγα και φθηνά. π.χ. μετροταινία ,δίμετρο , αλφαδολάστιχο , καλάμι , ζύγι κλπ . Για περιπτώσεις πιο πολύπλοκες , ο κατάλογος αυτός μπορεί να επιμηκυνθεί σημαντικά.

Η συμβατική μέθοδος αποτυπώσεως

Η πρώτη προσέγγιση είναι μια προσεκτική παρατήρηση του αντικειμένου με προσπάθεια να γίνουν κατανοητά ο χαρακτήρας του ,οι ιδιομορφίες του ,η κατασκευή του και οι δυσχέρειες για την αποτύπωση. Αν το κτίριο είναι μεγάλο ή περίπλοκο ,μπορεί για τις ανάγκες των μετρήσεων ,να χωριστεί σε τμήματα αλλά θα πρέπει οπωσδήποτε να γίνει αλληλεξάρτηση των τμημάτων αυτών . Δεδομένου ότι τα περισσότερα παλαιά κτίρια έχουν αποκλίσεις από την ορθή γωνία ,την οριζόντια και την κατακόρυφο ,πρέπει να γίνονται εξαρτήσεις από θεωρητικά οριζόντια και κατακόρυφα επίπεδα και να μετρώνται οι διαγώνιες.

Οι μετρήσεις γίνονται πάντα από το ίδιο σημείο . Έτσι στις περιπτώσεις των αρμών τοίχων που δεν είναι ευθύγραμμες ,αποκλείεται η περίπτωση λάθους λόγω μεταθέσεως του σημείου μετρήσεως . Στα πολύπλοκα σχήματα ή στα σχήματα που υπάρχουν εμπόδια στη μέτρηση διαγώνιων ,καθορίζονται ορισμένα σταθερά σημεία ,αποτυπώνονται ,ελέγχεται η ακρίβεια των μετρήσεων και στη συνέχεια όλες οι άλλες μετρήσεις εξαρτώνται από τα σταθερά αυτά σημεία . Εννοείται ότι μόνο όταν οι μετρήσεις είναι απόλυτα

ακριβείς και επαληθευμένες θα κλείσει το σχήμα χωρίς συμβιβασμούς . Γι' αυτό το λόγο είναι χρήσιμο η σχεδίαση υπό κλίμακα να γίνεται επί τόπου όταν αυτό είναι εφικτό . Όμως αυτό προϋποθέτει τη μεταφορά φορητού σχεδιαστηρίου – μεγάλη πινακίδα και ελαφρά πτυσσόμενα τρίποδα – και πολλών σχεδιαστικών οργάνων ,τη διάθεση περισσότερου χρόνου επί τόπου και την εξεύρεση του κατάλληλου χώρου όπου θα γίνεται η σχεδίαση στεγασμένου ,ζεστού και χωρίς υγρασία . Στις μεγάλες αποτυπώσεις η σχεδίαση επί τόπου είναι αναπόφευκτη.

Μεγάλη σημασία για τη ν ακρίβεια της κάτοψης έχει η σωστή μέτρηση του πάχους των τοίχων . Όταν υπάρχει κάποιο άνοιγμα στον τοίχο του οποίου το πάχος θέλουμε να μετρήσουμε αυτό είναι σχετικά εύκολο αν και πολλές φορές πρόσθετα στοιχεία ,όπως παραστάδες ή περβάζια ,δυσχεραίνουν την μέτρηση.

Τότε ή αφαιρεί κανείς το άθροισμα των πρόσθετων στοιχείων από το συνολικό πάχος – που όμως δεν έχει ακρίβεια στην περίπτωση καμπύλων στοιχείων ,κυματίων κλπ. ή χρησιμοποιεί μεταλλική γωνία . Το ένα της σκέλος τοποθετείται κάθετα προς τον τοίχο ,δηλαδή εφαπτόμενο στον λαμπά και το άλλο παράλληλα προς τον τοίχο και μετριέται η προεξοχή των πρόσθετων στοιχείων από το σκέλος της γωνίας στον τοίχο. Είναι απαραίτητο όμως να γίνεται και μέτρηση ολικού μήκους συνεχόμενων χώρων μέσα από το άνοιγμα , ώστε να ελεγχθεί το πάχος που προκύπτει μετά από αφαίρεση των μηκών των δύο χώρων . Όταν όμως δεν υπάρχει άνοιγμα , τότε το πάχος του τοίχου συνεπάγεται από εξωτερικές μετρήσεις που γίνονται από σταθερά εσωτερικά σημεία που μεταφέρονται προς τα έξω.

Άλλο σημείο όπου πρέπει να δίδεται μεγάλη προσοχή είναι η συνάρτηση της αποτυπώσεως του εσωτερικού με την αποτύπωση του εξωτερικού . Όπου τα σχήματα είναι απλά και τα πάχη των τοίχων σταθερά και εύκολα μετρούμενα ,δεν παρουσιάζεται ιδιαίτερο πρόβλημα. Όπου όμως οι μορφές είναι περίπλοκες και τα πάχη των τοίχων μεταβαλλόμενα ,πρέπει να προσφεύγει κανείς σε

σταθερά σημεία έξω από το κτίριο ,επιλεγμένα έτσι που να είναι προσπελάσιμα για μέτρηση και από μέσα και από τα εξωτερικά σημεία όπου παρουσιάζεται το πρόβλημα.

Η κάτοψη είναι πρωταρχικό σχέδιο ,τόσο για την αποτύπωση όσο και για την μελέτη. Γι' αυτό όσες περισσότερες πληροφορίες περιλαμβάνει ,τόσο ευκολύνονται και απλοποιούνται οι υπόλοιπες εργασίες . Έτσι ,στις κατόψεις σημειώνονται , με διακεκομμένη γραμμή προβολής ,όλα τα υπερκείμενα στοιχεία (τόξα ,δοκοί κλπ) και κατακλίσεις θόλων ,περίπλοκων διατομών κλπ . Για τη σωστή τους τοποθέτηση στο σχέδιο ,γίνεται μεταφορά τους ,με ζύγι στο δάπεδο ή στο θεωρητικό επίπεδο οριζόντιας τομής ,όπου μετρώνται ,σε εξάρτηση πάντοτε από σταθερά ή γνωστά σημεία της κατόψεως. Επίσης σημειώνονται στάθμες δαπέδων και υπερκείμενων στοιχείων , δηλαδή αποστάσεις , θετικές ή αρνητικές , από το θεωρητικό οριζόντιο επίπεδο ,που βαφτίζεται στάθμη +0.00 , καθαρά ύψη σε καθορισμένα σημεία , ύψη ποδιών παραθύρων και πρεκιών κλπ . Έτσι έχει κανείς στάθμες και ύψη για όλο το κτίριο και όχι μόνο στα σημεία όπου γίνονται οι τομές.

Στις τομές περιλαμβάνονται στοιχεία που δεν είναι δυνατόν να φανούν στις κατόψεις, κυρίως τα ύψη, οι αποκλίσεις τοίχων, προεξοχές στην ανωδομή - διαχωριστικές ζώνες, γείσα, κλπ. .- πάχη πατωμάτων και δωματίων και των στεγών. Η επιλογή των θέσεων όπου γίνονται οι τομές είναι σημαντική. Δεν πρέπει να διατάζει κανείς να κάνει πολλές τομές, αν αυτό χρειάζεται, ώστε να καλύψει όλες τις ιδιομορφίες του κτιρίου, χωρίς να μένουν κενά στην πληροφόρηση. Και βέβαια δεν ξεχνά να σημειώνει στην κάτοψη τις θέσεις αυτές των τομών.

Οι μετρήσεις των υψών γίνονται πάντα από το θεωρητικό οριζόντιο επίπεδο, όπως ειπώθηκε πιο πάνω. Για να διευκολύνεται η επιχείρηση αυτή,

τεντώνεται ένα ράμμα από προκάκια που τοποθετούνται σε χαρακτηριστικά σημεία, που όμως ανήκουν απαραίτητως στο θεωρητικό οριζόντιο επίπεδο της στάθμης ± 000 – ή της στάθμης του επιπέδου που χρησιμοποιείται σε κάθε όροφο. Οι μετρήσεις γίνονται με τηλεσκοπικό μέτρο ή με ειδικό πτυσσόμενο καλάμι από φάιμπερ-γκλας, αλλά αν κανείς δεν διαθέτει τα όργανα αυτά χρησιμοποιεί ένα κοινό καλάμι, έναν πήχη, ξύλινο ή μεταλλικό, ή ότι άλλο βρει. Στην άκρη του καλάμιού στερεώνεται το μηδέν της μετροταινίας και στερεώνεται και το νήμα της στάθμης ώστε να είναι βέβαιο ότι το ύψος λαμβάνεται στην κατακόρυφο.

Για την μέτρηση αποκλίσεων τοίχων χρησιμοποιείται το ίδιο σύστημα, δηλαδή στερεώνεται το νήμα της στάθμης στην άκρη του καλάμιού, η άκρη του καλάμιού τοποθετείται στην κορυφή του τοίχου που αποκλίνει (διαφορά μηδέν) και εν συνεχεία μετράται η κάθετη προς το νήμα απόσταση από το νήμα μέχρι τον τοίχο, στην βάση του (διαφορά θετική). Είναι απαραίτητο να έχει μετρηθεί σε ποιο ύψος τοποθετήθηκε η άκρη του καλάμιού και σε ποια στάθμη μετρήθηκε η απόκλιση.

Στην περίπτωση που ο τοίχος αποκλίνει προς τα μέσα η επιχείρηση αντιστρέφεται: κάνουμε δηλαδή το βαρίδι να εφάπτεται στην βάση του τοίχου (διαφορά μηδέν) και μετράμε την απόκλιση στην κορυφή του τοίχου (διαφορά αρνητική). Εδώ βέβαια παρουσιάζεται η δυσκολία της προσεγγίσεως της κορυφής του τοίχου. Να λοιπόν μια από τις πολλές περιπτώσεις στις αποτυπώσεις, όπου εκτιμώνται οι ακροβατικές ικανότητες του καλού αποτυπωτού ή – έστω- η εξεύρεση μιας σκάλας... Στην περίπτωση που η απόκλιση εμφανίζεται και ως προς του δύο άξονες X και Ψ τότε είναι εύκολο να προβληθεί η κορυφή του τοίχου στο δάπεδο. Αν πάλι μια τέτοια απόκλιση παρουσιάζεται αρνητικά, δηλαδή προς τα μέσα, τότε ο μόνος τρόπος είναι η απόκλιση να μετρηθεί χωριστά για τον καθένα από τους άξονες X και Ψ . Οι αποκλίσεις μετρώνται οπωσδήποτε στα άκρα των τοίχων – ακμές ή εισέχουσες

γωνίες -, αλλά και σε ενδιάμεσα σημεία εφ' όσον παρατηρείται μεταβολή της κλίσεως, και δεν ξεχνάται να σημειώνονται τα σημεία όπου μετρήθηκαν οι αποκλίσεις, στην κάτοψη.

Καμπυλωτές και κυρτώσεις τοίχων μετρώνται κατά το ίδιο σύστημα της μετρήσεως των αποκλίσεων δηλαδή από το νήμα της στάθμης. Εδώ βέβαια γίνονται περισσότερες της μιας μετρήσεις κατά το ύψος του νήματος και σημειώνονται απαραίτητως οι στάθμες στις οποίες έγιναν οι μετρήσεις αυτές. Η απόσταση προεξεχόντων στοιχείων από το κατακόρυφο επίπεδο –τον τοίχο- μετράται τοποθετώντας το νήμα της στάθμης σε επαφή με την μεγαλύτερη προεξοχή. Με το δίμετρο μετράται η απόσταση του νήματος –που ανήκει σε ένα κατακόρυφο επίπεδο παράλληλο ή μη προς τον τοίχο- από τον τοίχο.

Αν το προεξέχον σημείο είναι κλιμακωτό –π.χ. ένα κυματιοφόρο γείσο- οι μετρήσεις γίνονται σε κάθε σημείο που η προεξοχή μεταβάλλεται. Οι όψεις είναι τα σχέδια που έχουν τις λιγότερες αναγραφές και ενδείξεις εφόσον οι κατόψεις και οι τομείς έχουν συνταχθεί με πληρότητα. Όταν όμως η όψη είναι «πεποικιλμένη» με διαφοροποίηση κατασκευών – π.χ. τούβλα και πέτρες, πέτρες και επιχρίσματα- με διαφοροποίηση –με διαφοροποίηση κατασκευών- π.χ. ένταξη τόξων, ξυλοπηκτη ανωδομή- με γραφικό ή ανάγλυφο διάκοσμο, τότε χρειάζεται αποτύπωση των στοιχείων αυτών. Όταν δεν απαιτείται ακρίβεια στην απόδοσή τους, η εργασία αυτή μπορεί να γίνει στο σχεδιαστήριο από μία –ή περισσότερες καλή μετωπική φωτογραφία. Αλλιώς θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν σκάλες ή σκαλωσιές, σταθερές ή κινητές. Εδώ γίνονται αναγωγές σε οριζόντιους και κατακόρυφους άξονες που αποδίδονται με τεντωμένα ράμματα ή χρησιμοποιείται πάλι το σύστημα των μετρήσεων με διαγώνιους.

Μια δυσκολία, που παρουσιάζεται πιο συχνά στις όψεις, είναι –όταν απαιτείται ακρίβεια- η μέτρηση υψών ή διαφόρων υψών, όπως κορυφή στέγης, κορυφή τρούλου, φεγγίτες στέγης, στηθαία κλπ. Αν δεν γίνει χρήση τοπογραφικών οργάνων, υπάρχουν τρεις τρόποι να δοθεί λύση:

Ο πρώτος είναι να στερεωθεί ένας πήχης σε πρόβολο από το υψηλότερο σημείο που πρέπει να μετρηθεί, να ελεγχθεί η οριζοντιότητα του πήχη με το αλφάδι και να μετρηθεί η διαφορά από τον πήχη ως κάποιο γνωστό σημείο της όψης (πχ. Απόληξη στέγης) ή άλλο γνωστό υποκείμενο στοιχείο. Όμως πολλές φορές η στερέωση αυτή είναι δύσκολη αυτή είναι δύσκολη ή αδύνατη ή πάλι η οριζόντια απόσταση της μετρούμενης κορυφής από το κατακόρυφο επίπεδο της όψης καθ' ύψος με πήχη στερεωμένο κατακόρυφα αυτή τη φορά – που πάλι θα ελεγχθεί με το αλφάδι- και να χρησιμοποιηθεί το αλφαδολάστιχο για τη μεταφορά της κορυφής που πρέπει να σημαδευτεί πάνω στον πήχη, όπου και μετράται το ύψος. Και πάλι όμως αυτό μπορεί να είναι πολύ δύσκολο ή αδύνατο, ιδίως όταν υπάρχουν προεξέχοντα στοιχεία στην άνω απόληξη της όψης. Όποτε προσφεύγει κανείς στον τρίτο τρόπο, χρησιμοποιώντας το ένα ή το άλλο σύστημα, και εφαρμόζει την μέθοδο κλιμακωτά, μετατοπίζοντας κάθε τόσο τον πήχη.

Σε όλα τα παραπάνω γενικά σχέδια είναι συχνά χρήσιμο, για να αποφεύγεται ο συνωστισμός αναγραφών πάνω σ' αυτά να απομονώνονται τμήματα τους που να σχεδιάζονται και να μετρώνται χωριστά, και μάλιστα σε μεγαλύτερη κλίμακα για περισσότερη ευκρίνεια. Οι ζημιές και οι φθορές σημειώνονται σχεδιαστικά είτε πάνω στα γενικά σχέδια είτε πάνω σε χωριστά σκαριφήματα αντίγραφα των αρχικών, χωρίς διαστάσεις και ενδείξεις- και συνοδεύονται από σχόλια. Τέτοιες ζημιές και φθορές είναι ρωγμές, αποκολλήσεις αποσαθρώσεις, καταρρεύσεις, μετατοπίσεις κλπ. και πρέπει να διαστασιολογούνται ως προς την έκταση και τα μεγέθη τους.

Τα γενικά σχέδια συνοδεύονται από πολλές οικοδομικές λεπτομέρειες με τις οποίες γίνεται προσπάθεια να αναλυθεί και να κατανοηθεί ο τρόπος κατασκευής και είναι σημαντικές πληροφορίες που θα χρησιμοποιηθούν για την αποκατάσταση, επανάληψη, αντικατάσταση στοιχείων ή την επέμβαση σ' αυτά. Οποιοδήποτε στοιχείο παρουσιάζει κατασκευαστικό ενδιαφέρον –κουφώματα, πρέκια, συνθέσεις τοίχων, πατωμάτων, δωμαίων, συνδεσμολογίες κλπ. πρέπει να απομονώνεται σε χωριστό ευκρινές σκαρίφημα, να αριθμείται, να σημειώνεται στην κάτοψη ή την τομή ή την όψη, να διαστασιολογείται και να περιγράφεται. Οι μετρήσεις γίνονται με το δίμετρο, το παχύμετρο, την γωνία και το αλφάδι.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η Ομόνοια σήμερα είναι μια πολύ εμπορική και πολυσύχναστη περιοχή στην οποία μπορείς να βρεις απ την πιο μικρή ιδιωτική επιχείρηση , μέχρι τα γραφεία ενός εθνικού κολοσσού . Πέραν της επαγγελματικής ποικιλομορφίας η πλατεία παρουσιάζει αντίστοιχα και κοινωνική ποικιλομορφία . Καθημερινά συναντάς και συναναστρέφεται με ανθρώπους Μίδες , οικονομικά αδιάφορους , με λόγιους ανθρώπους των γραμμάτων , επιστήμονες , αλλά και με ανθρώπους του μεροκάματου. Αυτό είναι που την κάνει ιδιαίτερη . Μια τόσο επιφανής και χρυσοφόρα πλατεία για τους επαγγελματίες και μια τόσο καθημερινή ανθρώπινη πλατεία για τους βιοπαλαιστές . Θα την παρουσιάσαμε σαν το ‘παρατηρητήριο’ μιας ανταγωνιστικής συμβίωσης όλων των εμπορικών και κοινωνικών τάξεων . Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το ότι η πλατεία έχει μετατραπεί σε κύριο συγκοινωνιακό κόμβο – καθώς συνδέει τουλάχιστον πέντε κεντρικούς οδικούς άξονες των Αθηνών , αλλά και λόγω της ύπαρξης του Ηλεκτρικού Σιδηροδρόμου και του Μετρό την καθιστούν την πιο εμπορική και πολυσύχναστη περιοχή της Αθήνας . Μια περιοχή με ιδιαίτερη αγοραστική αλλά και επαγγελματική ζήτηση .

Εικ. Η πλατεία Ομονοίας πάντα αποτελούσε βασικό συγκοινωνιακό κόμβο των Αθηνών

Οι ιδιαιτερότητες αυτές της πλατείας μας επιτρέπουν να έχουμε ένα ευρύ φάσμα αναζήτησης χρήσεων για το κτίριο .

Το πρόβλημα της πλατείας και της ευρύτερης περιοχής είναι ότι ενώ στο παρελθόν ήταν σημείο συνάντησης για κάθε επαρχιώτη – αργότερα σημείο αναφοράς για κάθε πρόσφυγα , τώρα έχει γίνει τόπος διαμονής αλλοδαπών και το χειρότερο , σημείο αναφοράς ναρκομανών .

Η κοινωνική φύση της θα λέγαμε ότι είναι ωρολογιακά συνδεδεμένη με τον ήλιο , μιας που μόλις νυχτώνει γίνεται τόπος εστίασης ναρκομανών .

Αυτό λοιπόν είναι το βασικό πρόβλημα της περιοχής που αδυνατούν να λύσουν οι ιθύνοντες .

Έτσι λόγω και του κοινωνικού μας προσώπου , μια από τις προτάσεις μας για το κτίριο ήταν να δημιουργήσουμε ένα Κέντρο Αποτοξίνωσης Ναρκομανών ή Κλινική Ιδιαίτερης φροντίδας Ναρκομανών , κάτι που θα απελευθέρωνε ουσιαστικά την πλατεία και θα βοηθούσε τους χρήστες για την απεξάρτησή τους , την ιατρική τους φροντίδα σε περιπτώσεις ανάγκης , εκτάκτων περιστατικών και όχι μόνο. Οι εννέα όροφοι του κτιρίου θα μας βοηθούσαν να δημιουργήσουμε μια πολυμορφική φύση στο κτίριο που θα έκαναν ιδιαίτερα όμορφες τις συνθήκες απεξάρτησης των χρηστών , με χώρους μαζικής εστίασης , διασκέδασης , χώρους νοσηλείας , ιατρεία , ανεξάρτητο χώρο επειγόντων περιστατικών , και χώρους πολλαπλών ιδιοτήτων ψυχολογικής υποστήριξης .

Δυστυχώς η ιδιαίτερη κατασκευή του φέροντος οργανισμού του κτιρίου , το μικρό ελεύθερο ύψος και η υπάρχουσα διαρρύθμιση που δεν μπορεί να αλλάξει λόγω κλιμακοστασίου κ.α. , δημιουργούσαν προβλήματα και στον σχεδιασμό της ιδέας . Ένας ακόμα λόγος που μας απομάκρυνε απ την ιδέα της Κλινικής ήταν και η ύπαρξη ΟΚΑΝΑ σε γειτονική περιοχή του κέντρου της Αθήνας .

Σκεφτήκαμε και άλλες πολλές εκδοχές για την χρήση που θα δώσουμε τελικά στο κτίριο όπως η δημιουργία χώρων εκπαίδευσης , φροντιστηρίων ή γραφεία για οποιαδήποτε εταιρία , Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π) , ακόμα και πολυκατάστημα .

Για ποικίλους λόγους και αιτίες , τίποτα απ αυτά δεν ήταν το ιδανικό καθώς οι προδιαγραφές – απαιτήσεις που έχουν οι χώροι εκπαίδευσης δεν ήταν σύμφωνες με την υπάρχουσα κατασκευή μας .

Η δημιουργία γραφείων αν και από κατασκευαστική άποψη δεν υπάρχει κάποιος περιορισμός , δεν μας προσέφερε το απαραίτητο ενδιαφέρον η και την πολυτέλεια της δημιουργικότητας , της σκέψης , της διαμόρφωσης καθώς θα ήταν κάτι το τυποποιημένο και σύνηθες .

Επίσης η πληθώρα των κτιρίων - γραφείων στη γύρο περιοχή δεν θα παρουσίαζε κάποια διαφορετικότητα στη ζήτηση της και δεν θα συνέβαλε επ' ουδενί στην ανάπτυξη και εξέλιξη της Ομόνοιας .

Ένα Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π) θα ήταν κάτι ιδιαιτέρως χρηστικό για την ταχύτερη εξυπηρέτηση των χιλιάδων κατοίκων , εργαζομένων και επισκεπτών της περιοχής . Θα εξυπηρετούσε ακόμα τα αμέτρητα γραφεία αλλά και τις Δημόσιες Υπηρεσίες της περιοχής που είναι εξίσου πάρα πολλές . Άμεσα πληροφορηθήκαμε την ύπαρξη ενός Κ.Ε.Π σε γειτονική πλατεία την πλατεία Κοντζιά όπου βρίσκεται και το Δημαρχείο των Αθηνών και δεν ήταν δυνατή η υλοποίηση δεύτερου σε τόσο κοντινή απόσταση .

Όσον αφορά την ιδέα του πολυκαταστήματος , γρήγορα την απορρίψαμε . Η ύπαρξη αρκετών τέτοιων κτιρίων τριγύρω , αλλά κυρίως η ιστορία του κτιρίου και η επίδραση της επωνυμίας Μινιόν σε αυτό , θεωρήθηκε ως ιδιαιτέρως παράτολμη .

Μια άλλη , διαφορετική πρόταση που σκεφτήκαμε , ήταν η δημιουργία μιας μεγάλης βιβλιοθήκης . Μιας δημόσιας βιβλιοθήκης , με ποικιλία κατηγοριών και εξειδικευμένες γνώσεις , ελεύθερης εισόδου προς τους αναγνώστες . Στην ευρύτερη περιοχή της Ομόνοιας υπάρχουν βιβλιοπωλεία αλλά οι βιβλιοθήκες είναι ελάχιστες . Ο κόσμος είναι πολύς και οι γνώσεις που παρέχουν οι βιβλιοθήκες είναι κυρίως γενικής φύσης και γνώσης , δηλαδή λίγο απ όλα όπως χαρακτηριστικά λέμε . Αντίθετα εμείς σκεφτόμαστε να δημιουργήσουμε έναν ναό εξειδικευμένων γνώσεων σε λίγους και συγκεκριμένους μόνο τομείς .

Πιο αναλυτικά ,το κτίριο και η πολυωροφική φύση του , θα μας βοηθήσουν να δημιουργήσουμε διαφορετικούς ανεξάρτητους χώρους ανάλογα με την κατηγορία ή τον τομέα της γνώσης . Σε κάθε όροφο μαζί με τις βιβλιοθήκες θα υπάρχουν πάγκοι και διάφορα αναλώσιμα , που θα μπορεί ο κάθε αναγνώστης να χρησιμοποιεί και με τον τρόπο αυτό θα λειτουργεί παράλληλα και σαν χώρος αναγνωστηρίου .

Για την πληρότητα της γνώσης σκεφτήκαμε ένας όροφος να μεταποιηθείς σε διαδικτυακή αίθουσα μιας και το internet έχει γίνει πλέον το νούμερο ένα μέσο πληροφοριών και διάδοσης γνώσεων ανά τον κόσμο . Η αίθουσα αυτή , θα λειτουργεί και σαν ηλεκτρονικό βιβλίο , ευρέως γνωστό σαν e-book .

Η τέχνη αποτελεί και μια διαφορετική μορφή γνώσης . Πολύ σημαντική στις μέρες μας που θα έπρεπε να είναι και πιο προσιτή στον μέσο άνθρωπο . Έτσι σκεφτήκαμε στον μεγάλο χώρο του υπογείου , να δημιουργήσουμε μια αίθουσα προβολής και έναν χώρο έκθεσης . Η διπλή αυτή φύση αφιερώνεται αποκλειστικά στην τέχνη και τη γνώση αφού θα εκθέτει πάσης φύσης εκθεσιακά δοκίμια που να μπορεί να δει και να θαυμάσει ο μέσος άνθρωπος από κοντά . Στην αίθουσα προβολής θα προβάλλονται θέματα που αφορούν την εκάστοτε έκθεση αλλά και άλλα που αφορούν την καλύτερη κατανόηση η επεξήγηση των εξειδικευμένων γνώσεων της βιβλιοθήκης . Ακόμα ,

Ντοκιμαντέρ και ποιοτικά σποτ που προσπαθούν να περάσουν κοινωνικά και άλλα σοβαρά μηνύματα της εποχής .

Το ισόγειο απ την υπάρχουσα κατάσταση του είχε δημιουργηθεί σαν χώρος καταστήματος . Έτσι λόγω αυτής αλλά και της καλύτερης εξυπηρέτησης του κόσμου αποφασίσαμε να το κρατήσουμε ως έχει – χώρος καταστήματος δηλαδή - και να στεγάσουμε ένα βιβλιοπωλείο που θα έχει προς πώληση κυρίως βιβλία της κάθε ειδικότητας της βιβλιοθήκης αλλά και βιβλία γενικής γνώσης . Θα υπάρχει και η δυνατότητα τύπωσης , ανατύπωσης , φωτοτυπιών και πώλησης αναλώσιμων ειδών . Έτσι κάθε αναγνώστης , θα μπορεί κατά την έξοδό του απ την βιβλιοθήκη , να αγοράσει άμεσα το βιβλίο που τον ενδιέφερε χωρίς περαιτέρω αναζήτηση , αλλά και κάθε περαστικός τα αναλώσιμα του γραφείου του .

Τέλος για την αυτοσυντήρηση της βιβλιοθήκης , αλλά και το κέρδος του ιδιοκτήτη , θα δημιουργηθεί στις τρεις εσοχές του κτιρίου , χώρος καφετέριας για συζήτηση , ανάλυση γνώσεων , χαλάρωση του κάθε ενδιαφερόμενου βιβλιοφάγου , με θέα στο κεντρικότερο σημείο των Αθηνών , απ τα μπαλκόνια των 7, 8 και 9, ανωτέρων ορόφων του κτιρίου .

Μια ιδέα που σίγουρα θα βοηθήσει στην κοινωνική άνοδο της ομόνοιας , θα αποτελέσει ευχάριστο διάλειμμα για τους εργαζόμενους της περιοχής , τόπο γνώσης , διασκέδασης και ψυχαγωγίας για μόνιμους ή και περαστικούς και θα προσφέρει εξειδικευμένες γνώσεις σε άτομα που ενδιαφέρονται στους εκάστοτε τομείς . Είναι κάτι που λείπει από μια τόσο πολυπληθής κεντρική περιοχή .

Αυτή είναι και η πρόταση που αποφασίσαμε να αναπτύξουμε και θα προσπαθήσουμε να φέρουμε εις πέρας .

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ

Από μια σύντομη περιπλάνηση γύρω απ την πλατεία εύκολα διαπιστώνει κανείς ότι έχει αλλοιωθεί κατά πολύ η αρχοντική – αριστοκρατική της φύση , κάτι που οφείλεται τόσο στην αισθητική παράλειψη όσο και στην κοινωνική ανοχή της . Η κεντρική πλατεία θα έπρεπε να είναι αντάξια του μεγάλου ονόματος των Αθηνών , αφού έχει συνδεθεί άρρηκτα το όνομά της με την πρωτεύουσα . Το Πάγκειον και τα άλλα διατηρητέα κτίρια , είναι τα μόνα που δίνουν κάποιο αισθητικό και αριστοκρατικό ύφος , θυμίζοντας την ένδοξη ιστορία της πλατείας .

Εικ.97: Διατηρητέα κτίρια περιμετρικά της πλατείας

Εικ.98: Πανοραμική όψη της πλατείας Ομόνοιας

Σκοπός της εργασίας μας είναι η αισθητική και λειτουργική ανάπλαση του κτιρίου μας ώστε να δώσει στην Ομόνοια μια σύγχρονη αλλά και αρχοντική μορφή που ίσως συνδυάσει το αριστοκρατικό παρελθόν της με το τεχνολογικά ανεπτυγμένο παρόν και μέλλον .

Επηρεασμένοι από τα αναγεννησιακά κτίρια της πλατείας αλλά και από τα νέα κτίρια της ευρύτερης περιοχής της Ομόνοιας , θα προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε ένα κτίριο που όχι μόνο θα εξυπηρετεί άρτια τον σκοπό για τον οποίο θα αναπλαστεί , αλλά και θα δώσει πίσω στην πλατεία το κύρος που της έχει αφαιρεθεί τα τελευταία χρόνια . Ίσως να αποτελέσει και έμπνευση για τα υπό-κατασκευή κτίρια που είναι αρκετά στη γύρω περιοχή , κάτι που αν γίνει θα βοηθήσει πολύ στην αισθητική αλλαγή της περιοχής της Ομόνοιας , αλλά θα συντελέσει σίγουρα και στην κοινωνική αναγέννηση της .

Η μελλοντική κατάσταση του κτιρίου , αυτή που θα προσπαθήσουμε να προσδώσουμε στο νέο κτίριο θα είναι κυρίως μια εξυχρόνισή του , με νεωτεριστικά στοιχεία χωρίς όμως να χάνεται η αισθητική της πλατείας και της

γύρω περιοχής . Θα προσπαθήσουμε να μην περάσουμε στην τάση των μεγαλουπόλεων για πολυώροφα γυάλινα κτίρια . Θα κρατήσουμε επίσης την καθ όροφο έξοδο σε μπαλκόνια – βεράντες καθώς θεωρούμε πολύ σημαντική την άμεση έξοδο σε καθαρό αέρα , στο φυσικό περιβάλλον.

Για τους λόγους αυτούς και επειδή σε άλλη περίπτωση θα έπρεπε να αλλάξουμε κατά πολύ την πρόσοψη του κτιρίου , κάτι που θα αύξανε κατά πολύ και το κόστος της ανακατασκευής , αποφασίσαμε να εξυχρονίσουμε το ήδη υπάρχον και την πρόσοψη του .

Έτσι θα περιοριστούμε στην τοποθέτηση νέων κιγκλιδωμάτων , στην αλλαγή παραθύρων - κουφωμάτων σε νέα με προδιαγραφές νέας γενιάς για μεγαλύτερη στεγανότητα και καλύτερη θερμό-ηχομόνωση , ενώ στην πρόσοψη θα τοποθετήσουμε κατακόρυφα ξύλινα στοιχεία που θα δημιουργήσουν ένα ιδιαίτερο κτίριο , αισθητικά μοναδικό χωρίς να χρειάζεται πολλά χρήματα . Θα χρησιμοποιήσουμε κάγκελα σε λιτό μεταλλικό πλαίσιο με διαδοχικές κατακόρυφες ράβδους σε σκούρο μεταλλικό χρώμα . Θα τοποθετηθούν στα μπαλκόνια όλων των ορόφων αλλά και στις βεράντες των τριών εσοχών δίνοντας ένα πολύ ανάλαφρο μεταλλικό τόνο στην κατασκευή .

Η ξύλινη επένδυση θα τοποθετηθεί στην πρόσοψη του κτιρίου και θα αποτελείται από δύο κατακόρυφες πλατειές λωρίδες , εκατέρωθεν της μπαλκονόπορτας , ξεκινώντας από τον πέμπτο όροφο και φτάνοντας μέχρι και τον πρώτο , σε σκούρο φυσικό χρώμα του ξύλου.

Στα παράθυρα της όψης θα γίνει διάνοιξη και θα φτάσουν μέχρι και το επίπεδο του πατώματος του εκάστοτε ορόφου για περισσότερο φωτισμό και καλύτερο αερισμό των μεγάλων χώρων του κάθε ορόφου . Τα παράθυρα και οι μπαλκονόπορτες της όψης , θα είναι στο χρώμα του ξύλου όπως η επιτοίχια επένδυση .

Δεν ξεχνάμε βέβαια και την διόρθωση της τοιχοποιίας όσο αφορά τις ρωγμές που τυχόν έχει αλλά και την εκ νέου επικονίαση όπου χρειάζεται. Το κύριο

χρώμα του κτιρίου θα είναι ελαφρώς μπλε (ώχρα) και με το ξύλο και το μέταλλο θα αποτελούν ένα πολύ αρμονικό συνδυασμό χρωμάτων.

Κύριος στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε ένα κτίριο, λειτουργικό ως προς την χρήση για την οποία προορίζεται ο κάθε όροφος ξεχωριστά.

Στο εσωτερικό η αλλαγή δαπέδων σε κάθε όροφο ανάλογα τη χρήση για την οποία προορίζεται είναι απαραίτητη. Στους ορόφους της βιβλιοθήκης – αναγνωστηρίου θα τοποθετήσουμε ξύλινο πάτωμα σε ανοιχτό χρώμα ώστε να προσδώσουμε ένα πιο ζεστό και φωτεινό χώρο ανάγνωσης. Στο κατάστημα του ισογείου αλλά και στην αίθουσα προβολών και εκθέσεων του υπόγειο θα τοποθετήσουμε μαρμάρινα πλακάκια που θα προσδίδουν μια πολύ αρχοντική αισθητική στους χώρους αυτούς, σε συνδυασμό με την ανθεκτικότητα που μας χρειάζεται και μας παρέχει το μάρμαρο. Στον ημιώροφο θα τοποθετήσουμε απλό πλακάκι αν και θα κρυφθεί με μοκέτες αφού προορίζεται για χώρο ψυχαγωγίας μικρών παιδιών. Τέλος στις δύο εσοχές που προορίζονται για τη σάλα της καφετέριας, θα τοποθετηθεί ξύλινο και μαρμάρινο πάτωμα, ενώ στην τρίτη εσοχή θα τοποθετηθεί πλακάκι μιας και ο χώρος προορίζεται για την κουζίνα και τις τουαλέτες της καφετέριας.

Η μηχανολογική μελέτη του κτιρίου (σωλήνες θέρμανσης, ηλεκτρικές εγκαταστάσεις κτλ) είναι εμφανής στους εσωτερικούς τοίχους των δωματίων και διόλου ικανοποιητική καθώς πέραν της κακής αισθητικής, η παλαιότητά τους, χρήζει αναγκαστική την αντικατάστασή τους.

Έτσι θα χρειαστεί η εκ νέου τοποθέτηση σύγχρονων πιο ικανών και αξιόπιστων υλικών τεχνολογικά ανεπτυγμένων ώστε να ικανοποιεί στο έπακρον τις άμεσες ανάγκες του, αλλά και τις ενδεχόμενες αυξημένες μελλοντικές απαιτήσεις του κτιρίου. Επίσης είναι απαραίτητη η αντικατάσταση των υδραυλικών εγκαταστάσεων (αγωγούς παροχής νερού), των ειδών υγιεινής και πλακιδίων

για τις τουαλέτες , αλλά και της κουζίνας που θα δημιουργηθεί στο ανακαινισμένο κτίριο .

Για την πιο λειτουργική φύση του κάθε ορόφου αποφασίσαμε να ριξουμε ή και να σηκώσουμε κάποιους τοίχους .

Στο υπόγειο , λόγω της διπλής του χρήσης , έπρεπε να απομονώσουμε τους δύο χώρους όπως και κάναμε . Η αίθουσα προβολής χωρίστηκε από τον χώρο εκθέσεων μέσω ενός τοίχου , κάτι που θα δώσει και μεγαλύτερη ηχομόνωση στους δύο χώρους αλλά και με το υπόλοιπο κτίριο . Αντίστοιχα

δημιουργήθηκαν στο βάθος δωμάτια , ένας αποθηκευτικός χώρος , μια καντίνα και τουαλέτες ανδρών και γυναικών.

Στο ισόγειο δημιουργήθηκε στο βάθος ένας χώρος αποθήκευσης , ένας χώρος που προορίζεται για τους εργαζόμενους , και μια μικρή τουαλέτα .

Προς την έξοδο θα δημιουργηθεί ένας πάγκος για πληροφορίες και το ταμείο .

Πρέπει να σημειώσουμε ότι στο κλιμακοστάσιο , στο ενδιάμεσο κάθε δύο ορόφων υπάρχει ένας μικρός χώρος – δωμάτιο το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για w.c (στους περισσότερους απ αυτούς) .

Ο ημιώροφος όπως έχουμε ξαναπεί , προορίζεται για παιδότοπος και παιδικό βιβλίο . Έτσι χρειαζόμαστε έναν ελεύθερο μεγάλο χώρο για την καλύτερη φύλαξη του χώρου – πρόληψη ατυχημάτων των μικρών παιδιών αλλά και για την ελευθερία κίνησης και άνεση τους . Στο πίσω μέρος του ημιώροφου θα δημιουργηθεί χώρος αποθήκευσης του κτιρίου .

Οι πέντε όροφοι που ακολουθούν είναι ίδιας κάτοψης και επειδή προορίζονται για κοινό σκοπό , βιβλιοθήκες και αναγνωστήρια , οι χώροι που δημιουργούνται είναι πανομοιότυποι . Πιο συγκεκριμένα , ανά δύο ορόφους απ τους πέντε δημιουργούνται δεξιά του κλιμακοστασίου τουαλέτες ανδρών – γυναικών , ενώ ο διάδρομος στην έξοδο απ το κλιμακοστάσιο θα αποκοπεί απ το χώρο του αναγνωστηρίου με τοίχο ή γυαλί για καλύτερη ηχομόνωση σε κάθε όροφο . Ακόμα πρέπει να σημειώσουμε ότι μεγαλώσαμε κάθε παράθυρο στην

πρόσοψη του κτιρίου , σε κάθε όροφο απομακρύνοντας την ποδιά του , σαν μπαλκονόπορτα χωρίς λειτουργική σημασία , μιας και δεν θα μπορείς να εξέλθεις αυτής . Έτσι δώσαμε περισσότερο φως στους ορόφους μας , αλλά δημιουργήσαμε και ένα πιο όμορφο αισθητικά κτίριο στην πρόσοψή του . Οι εσοχές 7 , 8 και 9 είναι πανομοιότυπες μεταξύ τους . Σχηματίζουν μια κάτοψη σχήματος Γ απ το κλιμακοστάσιο μικραίνοντας τον χώρο προς την πρόσοψη σε τετραγωνικά μέτρα .

Εικ.99: Το μπαλκόνι της δεύτερης εσοχής

Στις δύο πρώτες λόγω του μικρού χώρου δεν επήλθαν διαφορές εκτός των κατασκευών σκίασης των μπαλκονιών – πέργολες που θα δημιουργηθούν . Αντίθετα στη τρίτη εσοχή θα δημιουργηθούν οι χώροι της κουζίνας και οι τουαλέτες της καφετέριας .

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ

Σκοπός μας εκτός από την ανακατασκευή του κτιρίου και την αλλαγή χρήσης του με χαμηλό πάντα κόστος , είναι και η κατά το μέγιστο δυνατό μετάβαση του κτιρίου στις απαιτήσεις της εξέλιξης , του σήμερα αλλά και την ικανότητα του νέου κτιρίου να υποστεί το δυνατόν λιγότερες μετατροπές στις απαιτήσεις του μέλλοντος . Δυστυχώς πολλές απ τις ιδέες μας δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθούν με χαμηλό κόστος οπότε και δεν προχωρήσαμε σε αυτές , καλό θα ήταν να αναφερθούμε όμως σε αυτές .

Πιο αναλυτικά , στις προτεραιότητες μας θα ήταν η δημιουργία ενός μεγαλύτερου κλιμακοστασίου και χώρου ανελκυστήρα . Ο υπάρχον ανελκυστήρας είναι στα όρια του επιτρεπόμενων διαστάσεων για δημόσιο κτίριο , με αποτέλεσμα την μικρότερη δυνατότητα εξυπηρέτησης του ενδιαφερόμενου (ως προς τη χρήση) κοινού .

- Όσον αφορά το κλιμακοστάσιο , θα θέλαμε να υπάρχει ράμπα ή ειδικός μηχανισμός ανέλκυσης – καθόδου χειροκίνητων αμαξιδίων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες . Για μας είναι πολλή σημαντική η πρόσβαση όλων στο κτίριο και προτεραιότητα μας η καλύτερη εξυπηρέτηση της συγκεκριμένης ομάδας .

Εικ.100: Το κλιμακοστάσιο στο εσωτερικό του κτιρίου

- Ένα ακόμα βασικό θέμα που θα θέλαμε να τακτοποιήσουμε είναι και το θέμα της άμεσης στάθμευσης στο κτίριο . Καθότι το θέμα της στάθμευσης είναι ένα φλέγον ζήτημα για ολόκληρη την Αθήνα και ειδικότερα για το κέντρο της όπου και βρίσκεται και το κτίριο μας . Έτσι θα ήταν επιτακτική η δημιουργίας χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων για το κτίριο μας , για την μερική λύση του προβλήματος , αλλά και για την αποσυμφόρηση της γύρο περιοχής . Ίσως η δημιουργία ενός υπόγειου παρκινγκ στο υπόγειο του κτιρίου μας να ήταν μια καλή λύση που θα προσέφερε μεγαλύτερη άνεση , ευκολότερη πρόσβαση στο κτίριο και λιγότερη ταλαιπωρία . Αλλά εκτός απ την ταλαιπωρία που θα γλίτωναν οι επισκέπτες του κτιρίου , θα μπορούσε να εξυπηρετεί και τους κατοίκους της γειτονιάς , αφού θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν το παρκινγκ κυρίως τις ώρες και τις ημέρες που θα ήταν κλειστό και όχι μόνο .

Εικ.101: Η στάθμευση των μέσων μεταφοράς επι της οδού , δημιουργεί ιδιαίτερο πρόβλημα και στους πεζούς

- Στις μέρες μας έχουν γίνει ή γίνονται μόδα τα οικολογικά κτίρια . Αν και συνήθως η μόδα είναι μια εκκεντρική έκφραση της ανανέωσης , τα οικολογικά κτίρια είναι η ουσιαστικότερη έκφραση της ανάγκης των ημερών μας , για την απαραίτητη οικολογική ευαισθησία που απαιτείται. Στο κτίριο μας θα μπορούσαμε να κάνουμε μερικές προσαρμογές ώστε να μειώσουμε κατά το δυνατόν τις απώλειες ενέργειας , αλλά και να χρησιμοποιούμε την ελαχίστη δυνατή ενέργεια για τις αυξημένες απαιτήσεις που έχει το κτίριο .

Μερικές απ τις προσαρμογές που θα μπορούσαμε να κάνουμε θα ήταν η δημιουργία "πράσινης στέγης" , η φύτευση δηλαδή των ταρατσών του κτιρίου με γρασίδι και άλλα φυτά κάτι που θα επέφερε στο κτίριο μείωση θερμοκρασίας αρκετών βαθμών κελσίου το καλοκαίρι και φυσική μόνωση αρίστης ποιότητας .

Ακόμα η αντικατάσταση των κουφωμάτων με νέα πιο αεροστεγή κουφώματα θα συντελούσαν στην περεταίρω μείωση απωλειών ενέργειας .

Ο έξυπνος προσανατολισμός των παραθύρων θα βοηθούσαν στην καλύτερη μείωση της θερμοκρασίας το καλοκαίρι χωρίς την αλόγιστη κατανάλωση ενέργειας απ τα κλιματιστικά , καθώς και αύξηση της θερμοκρασίας τον χειμώνα απ την είσοδο των ακτινών του ήλιου μέσα σε αυτό από παράθυρα μεγάλων διαστάσεων , κατά την διάρκεια της ημέρας σε ηλιοφάνεια .

Η χρήση ηλιακών κατόπτρων ή άλλων συσκευών αποθήκευσης ενέργειας σίγουρα θα βοηθούσε στην εξοικονόμηση ενέργειας , αλλά το κόστος αγοράς και η εξειδικευμένη τοποθέτησή τους θα επιβάρυνε αρκετά το κόστος ανακατασκευής του κτιρίου .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Προγραμματισμός είναι μια σειρά από προσχεδιασμένες ενέργειες που βασίζονται σε δεδομένα στοιχεία και σε όσο το δυνατόν πιο καλά θεμελιωμένες προϋποθέσεις για την επίτευξη ενός σκοπού. Στην περίπτωση μας σκοπός είναι η ανακατασκευή μιας παλαιάς σχετικά πολυκατοικίας που ήταν για μακρό διάστημα αχρησιμοποίητη.

Διαδικασία για τον ορθό προγραμματισμό της ανακατασκευής:

i) Πρέπει να γνωρίζουμε, να αναλύουμε και να αξιολογούμε τα αποτελέσματα από προηγούμενα έργα. Π.χ. μπορούμε να βρούμε αποδόσεις μηχανημάτων ή προσωπικού, κόστος ή διάρκεια διαφόρων εργασιών, μεθόδους κατασκευής κλπ, από προηγούμενα δικά μας έργα η μπορούμε να επωφεληθούμε από την πείρα άλλων σε παρόμοια έργα.

ii) Εξετάζουμε τα ιδιαίτερα δεδομένα του έργου από την μελέτη του, την θέση κατασκευής του τον χώρο που το περιβάλλει κλπ.

iii) Προσπαθούμε να προβλέψουμε τα μελλοντικά δεδομένα για το χρονικό διάστημα που καταρτίζουμε τον συγκεκριμένο προγραμματισμό ,σε θέματα όπως είναι τα παρακάτω:

α) Γενικές συνθήκες(π.χ. πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές)

β) τεχνολογικές εξελίξεις(π.χ. με τεχνικές βελτιώσεις στα μηχανήματα που θα χρησιμοποιήσουμε θα πετύχουμε μικρότερο κόστος)

γ) Μεταβολές στις τιμές(π.χ. με αυξήσεις τιμών στα υλικά , μηχανήματα, καύσιμα κλπ θα έχουμε μεγαλύτερο κόστος)

δ)Πιθανό κύκλο εργασιών μας(π.χ. σε περίπτωση της υπερβολικής αύξησης του μπορεί να μην είμαστε σε θέση να ανταποκριθούμε στις υποχρεώσεις μας)

iv) Ορίζουμε τους αντικειμενικούς στόχους του προγραμματισμού. Τέτοιοι στόχοι αναφέρονται:

α) Στο χρόνο που χρειάζεται για να τελειώσει η κατασκευή όλου του έργου η μόνο κάποιων η κάποιας εργασίας του.

β) Στο συνολικό κόστος του έργου σε σχέση με τον χρόνο που χρειάζεται για να γίνει αυτό. Επίσης στο κόστος κάθε μιας εργασίας σε σχέση πάλι με τον χρόνο που χρειάζεται για να ολοκληρωθεί αυτή η εργασία.

γ) Στη κατανομή των μέσων(πόρων) που θα χρειαστούμε κατά την διάρκεια της κατασκευής κλπ

ν) Εντάσσουμε τον προγραμματισμό της κατασκευής του συγκεκριμένου έργου στο γενικότερο προγραμματισμό όλων των εργασιών μας. Αυτό είναι απαραίτητο για να βρούμε πως θα γίνει η κατανομή του εξοπλισμού, του προσωπικού, της χρηματοδότησης κλπ σε κάθε έργο ανάλογα με τις υποχρεώσεις και τις δυνατότητες μας.

vi) Τέλος καθορίζουμε την οργάνωση της κατασκευής του έργου. για να εφαρμόσουμε αυτή τη διαδικασία πρέπει πρώτα να εξετάσουμε όλα τα

παραπάνω και να δώσουμε τις κατευθύνσεις των αρχικών λύσεων στα προβλήματα που παρουσιάζονται αφού αποκτήσουμε μια σφαιρική εικόνα τους. κατόπιν έχοντας μια πρώτη πείρα των προβλημάτων που συναντήσαμε καθώς και τις αρχικές απαντήσεις από την σύνθετη αντιμετώπιση τους αρχίζουμε να τα εξετάζουμε αναλυτικά προσπαθώντας να δίνουμε ακριβείς απαντήσεις σε κάθε ένα χωριστά.

Μέθοδοι προγραμματισμού κατασκευής έργων.

Υπάρχουν γενικά παρά πολλές μέθοδοι προγραμματισμού που μπορούμε να τις χρησιμοποιούμε μονές τους ή σε συνδυασμούς μεταξύ τους(π.χ. χρονικός προγραμματισμός, γραμμικός προγραμματισμός, δυναμικός προγραμματισμός κλπ.)ανάλογα με τια ανάγκες του προγραμματισμού. εμείς στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με τις μεθόδους του χρονικού προγραμματισμού των κατασκευών απλούστερη μέθοδος είναι το διάγραμμα χρονολογικών διαρκειών των κατασκευών (GANTT). Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο προγραμματίζουμε χρονικά τις εργασίες μιας κατασκευής συσχετίζοντας τις όμως ελάχιστα μεταξύ τους. Πολύ περισσότερο σύνθετες είναι οι μέθοδοι της δικτυωτής ανάλυσης. στην περίπτωση αυτή προγραμματίζουμε πάλι χρονικά τις εργασίες τις κατασκευής συσχετίζοντας τις όμως λεπτομερειακά μεταξύ τους όπως δηλαδή συμβαίνει στην πραγματικότητα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ GANTT

Πλεονεκτήματα-μειονεκτήματα διαγράμματος GANTT.

- Τα πλεονεκτήματα του διαγράμματος GANTT είναι τα εξής:
καταρτίζεται απλά αναπροσαρμόζεται εύκολα κατά την διάρκει των εργασιών και τέλος μας δίνει μια πολύ παραστατική εικόνα της προόδου της κατασκευής που μπορεί να γίνει κατανοητή ακόμη και από όσους δεν είναι ειδικοί.
- Το βασικό μειονέκτημα του είναι πως δεν συσχετίζει ικανοποιητικά τις διαφορές εργασιών της κατασκευής μεταξύ τους ιδίως όταν υπερέχουν πολλές ενώ στην πραγματικότητα υπάρχει ένα πλήθος σχέσεων και εξαρτήσεων ανάμεσα τους. συνεπώς είναι πολύ αόριστος για να μας οδηγήσει σε ένα σωστό δρόμο δράσης.

Διάγραμμα χρονολογικών διαρκειών των κατασκευών (GANTT)

Πως γίνεται:

Αναλύουμε την κατασκευή του έργου σε διάφορες εργασίες και υπολογίζουμε την διάρκεια της κάθε μιας ξεχωριστά. Αυτή τη διάρκεια την παριστάνουμε με κάποιο συμβολισμό στη χρονική κλίμακα που χρησιμοποιούμε. Με άλλο συμβολισμό στην ίδια κλίμακα μπορούμε να παραστήσουμε την πραγματική διάρκεια κάθε εργασίας.

ΠΙΘΑΝΕΣ ΑΙΤΙΕΣ ΖΗΜΙΩΝ

i) θερμικές μεταβολές – συστολή πήξης

Οι λεπτές τριχοειδής, δικτυωτές ρωγμές στα επιχρίσματα οφείλεται συνήθως σε συστολή λόγω πήξης του κονιάματος στην φάση της κατασκευής του. Το πρόβλημα αυτό που δεν είναι σοβαρό, παρουσιάζεται σε όλα σχεδόν τα επιχρίσματα. Σοβαρότατες ρηγματώσεις εμφανίζονται λόγω θερμικών διαστολών και συστολών ως αποτέλεσμα υπέρβασης της αντοχής σε εφελκυσμό του επιχρίσματος. Το φαινόμενο εμφανίζεται κυρίως όταν το επίχρισμα δεν παρουσιάζει μεγάλη συνοχή με την τοιχοποιία. Απόκλιση των επιχρισμάτων δημιουργείται από θερμικές μεταβολές όταν το εξωτερικό στρώμα είναι ισχυρότερο από το εσωτερικό στρώμα του ίδιου επιχρίσματος.

ii) Υγρασία – Βροχή – Παγετός – Άνεμος

Η υγρασία που εμφανίζεται σε μια τοιχοποιία προέρχεται είτε από το έδαφος είτε από την ατμόσφαιρα είτε από συμπυκνώσεις υδρατμών στην μάζα του τοίχου. Η υγρασία διαποτίζει τις τοιχοποιίες και δημιουργεί εκφυγές σε χώρους που δεν αερίζονται καλά. Η απορρόφηση υγρασίας σε μεγάλο βαθμό έχει ως αποτέλεσμα το «φούσκωμα» και την πτώση των κονιαμάτων.

Το νερό της βροχής που διαρρέει τη μάζα μιας λιθοδομής, διαβρώνει και παρασύρει τα αδύνατα κονιάματα αρμών και επιχρισμάτων. Οι δυνάμεις που αναπτύσσονται από την δημιουργία πάγου σε διαποτισμένες από νερό τοιχοποιίες υπερνικούν τις δυνάμεις συνοχής των υλικών της με αποτέλεσμα την αποδιοργάνωση και την φθορά τους.

Ο ισχυρός άνεμος και ιδίως σε συνδυασμό με βροχή επιδεινώνει την διάβρωση των αποσαθρωμένων και αδύνατων υλικών μιας τοιχοποιίας.

iii) Κακοτεχνίες – Ελλείψεις κατασκευής – Ανεπάρκεια υλικών κατασκευής

Στις κατασκευές οι παρατηρούμενες κακοτεχνίες δεν είναι συνήθως αποτέλεσμα άγνοιας ή έλλειψης εμπειρίας, αλλά κυρίως αδυναμίας εξεύρεσης κατάλληλων υλικών, δυσμενών συνθηκών δόμησης και έλλειψης οικοδομικών μέσων. Έτσι οι ελλείψεις και ανεπάρκειες που μοιραία παρουσιάζονται δημιουργούν με την πάροδο του χρόνου ένα πλήθος ζημιών στην κατασκευή.

Το πλήθος των ζημιών που εμφανίζεται στις τοιχοποιίες μπορεί να ενταχθεί στις παρακάτω κατηγορίες:

- κακοτεχνίες και ελλείψεις στο κτίσιμο της τοιχοποιίας
- ανεπαρκή ή ακατάλληλα υλικά δόμησης
- ανομοιομορφία τρόπων δόμησης σε μια τοιχοποιία
- προβληματική συνεργασία υλικών
- διατάξεις που δημιουργούν στατικά προβλήματα

iv) Έλλειψη συντήρησης – εγκατάλειψη κτιρίου

Οι περισσότερες κατασκευές λειτουργούν αποδοτικά με την προϋπόθεση συνεχούς απλής συντήρησης και αποκατάστασης των μικροζημιών τους. Π.χ. συνεχής τακτοποίηση κεραμιδιών στέγης, τοπικές επιδιορθώσεις επιχρισμάτων. Ορισμένοι τύποι κατασκευών προϋπέθεταν προληπτική περιοδική συντήρηση – πχ. Στις νησιώτικες κατασκευές, συντήρηση του οριζόντιου δώματος από άργιλο με κυλίνδρωση και περιοδικό ασβέστωμα των λιθοδομών. Η έλλειψη αυτής της συντήρησης και κατά μείζονα λόγο η εγκατάλειψη του κτίσματος φέρνει σαν αποτέλεσμα αλυσιδωτές ζημιές που μπορούν να οδηγήσουν μέχρι την κατάρρευση του κτιρίου.

v) Γήρανση

Είναι το σύνολο των φυσικών και χημικών αλλοιώσεων που οδηγούν στην απώλεια ή στην μείωση αριθμού αρχικών ιδιοτήτων μιας κατασκευής. Η

γήρανση ως φαινόμενο είναι αναπόφευκτο αλλά επιβραδύνεται σημαντικά με την συχνή συντήρηση.

vi) Υποχώρηση του εδάφους θεμελίωσης

Οι υποχωρήσεις του εδάφους αποτελούν αιτίες για την εκδήλωση σοβαρών ζημιών στα κτίρια. Οι ζημιές εκδηλώνονται άμεσα στα θεμέλια, αλλά γίνονται ορατές στην ανωδομή που είναι κατά κάποιον τρόπο άρρηκτα συνδεδεμένη με τα θεμέλια. Οι βλάβες τέτοιου είδους θα εξεταστούν διεξοδικότερα στο κεφάλαιο των ζημιών θεμελιώσεων. Συνοπτικά αναφέρεται ότι οι συνηθέστερες ζημιές οφείλονται σε καθίζηση ή ολίσθηση του εδάφους. Η καθίζηση μπορεί να είναι ομοιόμορφη ή διαφορική. Στην περίπτωση διαφορικών καθιζήσεων οι ζημιές είναι αναπόφευκτες και δύσκολα επιδιορθώνονται.

Οι υποχωρήσεις του εδάφους συμβαίνουν συνήθως στην φάση της κατασκευής στην περίπτωση προσθηκών ή ανέγερσης νέων μεγάλων κτιρίων δίπλα στα παλιά στην περίπτωση εκτέλεσης τεχνικών έργων δίπλα στο κτίσμα.

vii) Μετατροπές στο κτίριο

Στις περισσότερες κατασκευές σχεδόν όλοι οι τοίχοι, και κυρίως οι εξωτερικοί, είναι φέροντες και αποτελούν ένα συνεχές και ενιαίο σύστημα σε αντίθεση με τις σύγχρονες κατασκευές που έχουν φέροντα οργανισμό και στοιχεία πληρώσεως. Έτσι μια μετατροπή. Άνοιγμα καινούργιας πόρτας ή παραθύρου, προσθήκη καθ' ύψος ή οριζοντίως, είναι δυνατό να προκαλέσει σοβαρές στατικές διαταράξεις που εκφράζονται ως ρωγμές ή εξασθένηση της κατασκευής στη θέση της μετατροπής.

viii) Σεισμός

_Οι σεισμικές κρούσεις δημιουργούν λόγω τα αδράνειας που παρουσιάζει το κτίριο σημαντικές εφελκυστικές και διατμητικές τάσεις. Ο βαθμός βλάβης εξαρτάται από την ένταση του σεισμού, την διάρκεια, το είδος του εδάφους, τον τρόπο κατασκευής και τα δομικά υλικά και ποικίλλει από απλές ρηγματώσεις μέχρι ολική κατάρρευση του κτίσματος. Στην χώρα μας αποτελεί μια από τις σοβαρότερες αιτίες ζημιών και ιδιαίτερα στις πέτρινες κατασκευές (επικίνδυνες ρωγμές, αποδιοργάνωση λιθοδομής, μερικές ή ολικές καταρρεύσεις.)

ix) Φωτιά

Μια σοβαρή πυρκαγιά μπορεί να προκαλέσει αποσύνθεση των κονιαμάτων, αποφλοίωση της τοιχοποιίας και να προκαλέσει ρωγμές λόγω θερμικών μεταβολών. <μεγάλα ξύλινα τμήματα της κατασκευής που καιγόμενα καταρρέουν λειτουργούν ως μοχλοί που κατεδαφίζουν τμήματα της τοιχοποιίας. Στις συνηθισμένες όμως περιπτώσεις φωτιάς, μια λιθοδομή δεν χάνει κατά κανόνα την φοροϊκανότητα της πράγμα που σημαίνει ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε περίπτωση επισκευής του κτίσματος.

Οι ζημιές από φωτιά είναι συνάρτηση των υλικών κατασκευής, της διάρκειας της φωτιάς, της έκτασης και της θερμοκρασίας που αναπτύσσεται.

x) Κραδασμοί – δονήσεις

Επιδρούν στην συνοχή και κατά συνέπεια στην αντοχή των τοιχοποιιών προξενούν ρηγματώσεις ή και κατάρρευση τμημάτων και σε μερικές περιπτώσεις προκαλούν καθιζήσεις του εδάφους. Προέρχονται από κινήσεις βαρέων οχημάτων η λειτουργία μηχανημάτων, από εκρήξεις ή εργασίες δίπλα στο κτίσμα.

Η συσχέτιση ζημιών και πιθανών αιτιών είναι δύσκολη εργασία και απαιτεί συστηματική επί τόπου μελέτη, εμπειρία, γνώσεις και φαντασία για να οδηγήσει στην εξαγωγή σωστών συμπερασμάτων.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΖΗΜΙΩΝ

Στη σημερινή μορφή του το κτήριο μας έχει υποστεί σημαντικές ζημιές όχι μόνο λόγω της παλαιότητας και της εγκατάλειψης του αλλά και από το μεγάλο σεισμό του 1999 . Είναι εμφανείς οι ρωγμές στους τοίχους , το επίχρισμα έχει υποστεί μερική καταστροφή , πόρτες , παράθυρα , σκάλες και οποιαδήποτε ξύλινη επιφάνεια έχει υποστεί φθορές .

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΖΗΜΙΩΝ

- i) Επίχρισματα: ολική καταστροφή αυτών και εξωτερικών και εσωτερικών
- ii) Δάπεδα ορόφων: μέγιστη καταστροφή αυτών από υγρασία και σκόρο.
- iii) Εσωτερικά κουφώματα: Τα περισσότερα βρίσκονται σε κακή κατάσταση.
- iv) Εξωτερικά: Έχουν υποστεί καταστροφή ολοσχερώς.
- v) Χώροι υγιεινής
- vi) Εσωτερικός – Εξωτερικός χρωματισμός είναι ανύπαρκτος

- vii) Η κύρια είσοδος: Έχει υποστεί μερική καταστροφή, έχει σκουριάσει η κυρίως πόρτα.
- viii) Στα παράθυρα, τα ξύλινα κουφώματα έχουν καταστραφεί.
- ix) Οι σιδεριές του εξώστη της πρόσοψης και των παραθύρων έχουν ξεβάψει, σκούριασαν
- x) Υδραυλικές εγκαταστάσεις.
Ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις
Αποχετευτικές εγκαταστάσεις
Τηλεφωνικές εγκαταστάσεις
Και Πυρασφάλειας εγκαταστάσεις
- xi) Η θέρμανση στο κτίριο ήταν πλημμελής

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - Κατάλογος εργασιών αποκαταστάσεως και διαρρύθμισης

Οι εργασίες αποβλέπουν στην επισκευή, ανακατασκευή ή αντικατάσταση δομικών διακοσμητικών και λοιπών οργανικών στοιχείων της οικοδομής καθώς και στην προσθήκη, στο εσωτερικό, άλλων απαραίτητων χώρων, με στόχο την πλήρη αποκατάσταση της εξωτερικής και εσωτερικής μορφής της.

- i) Καθαίρεση επιχρισμάτων, εσωτερικών και εξωτερικών.
- ii) Τα δάπεδα θα αντικατασταθούν επειδή είναι κατεστραμμένα
- iii) Αντικατάσταση κουφωμάτων
- iv) Στους χώρους υγιεινής θα γίνουν επενδύσεις με πλακίδια

- v) Το σπίτι θα χρωματιστεί λευκό, ενώ εσωτερικών με λευκό χρώμα υδρόχρωμα, στο οποίο θα προστεθεί και πλαστικό, χωρίς προετοιμασία αλλά σε απλή στρώση αστάρι. Τα κουφώματα θα χρωματιστούν με σκούρα βερνίκια.
- vi) Η κυρία είσοδος θα αποκατασταθεί πλήρως η εξώπορτα.
- vii) Θα τοποθετηθούν ξύλινα κουφώματα
- viii) Η σιδηροκατασκευή στην πίσω πλευρά θα αντικατασταθεί.
- ix) Θα εκτελεστούν όλες οι απαραίτητες εργασίες για να εξοπλιστεί το σπίτι σε όλες τις στάθμες, δηλαδή στο υπόγειο, το ισόγειο και τον όροφο με σύγχρονες εγκαταστάσεις υδραυλικές (παροχή και αποχέτευση) ηλεκτρολογικές, τηλεφωνικές και πυρασφάλειας. Θα πρέπει όλες αυτές οι εγκαταστάσεις να είναι αφανείς,

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

Εικ. Πλατεία Ομονοίας 1931 “Έννεα Μούσες”

Εικ. Πλατεία Ομονοίας 1950

Εικ. Πλατεία Ομονοίας 1950

Εικ. Οδός Σταδίου

Εικ. Οδός Πανεπιστημίου

Εικ. Κατασκευή του Ηλεκτρικού Σιδηροδρόμου στο σταθμό της Ομόνοιας

Εικ. Πλατεία Ομονοίας

Εικ. Είσοδος του σταθμού του τρένου στην πλατεία Ομονοίας

Εικ. Οι αμαξάδες παρκάρουν τις άμαξες τους στην πλατεία Ομονοίας .

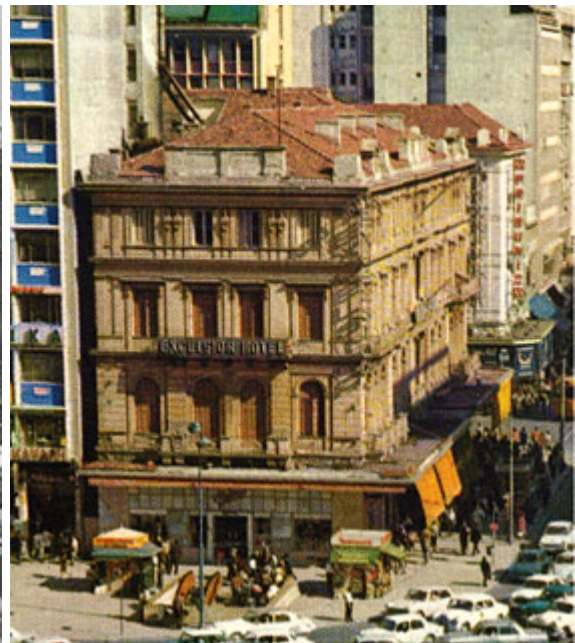

Εικ. Η πλατεία Ομονοίας αποτελούσε και παρκινγκ των αμαξών

Εικ. αρ. Το Πάγκειον σε ελαιογραφία

δεξ. Το Πάγκειον από ελικόπτερο

Εικ. Hotel Exelsior . Στις μέρες μας στεγάζεται κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Εικ. Το σήμα κατατεθέν της πλατείας το σιντριβάνι και ο Δρομέας

Εικ. Το Μινιόν διαφημίζεται σε περίπτερα της εποχής

Εικ. Το εσωτερικό του κτιρίου σε φάση ανακατασκευής

Εικ. Το μικρό δωματάκι στο κλιμακοστάσιο , θα χρησιμοποιηθεί σαν w.c

Εικ. Τα δοκάρια σε ορισμένους ορόφους λόγω του μεγέθους των , δημιουργούν πολύ μικρά ελεύθερα ύψη.

Εικ. Μπαλκόνι της δυτικής πλευράς του κτιρίου

Εικ. Το εσωτερικό του τρίτου ορόφου

Εικ. Το μπαλκόνι της τρίτης εσοχής . Απέναντι το υπο κατασκευή κτίριο Μινιον

Εικ. Δωμάτιο στο κλιμακοστάσιο. Θα λειτουργήσει σαν w.c

Εικ. Οι εσοχές του κτιρίου απ το δώμα

Εικ. Το κλιμακοστάσιο του κτιρίου

Εικ. Η έξοδος προς το δυτικό μπαλκόνι των ορόφων

Εικ. Εικόνα από τον τελευταίο όροφο στον ακάλυπτο

Εικ. Η οδός Δώρου προς την Πλατεία Ομονοίας

Εικ. Η πλατεία Ομονοίας σήμερα

Εικ. Το γλυπτό που κοσμεί σήμερα την πλατεία Ομονοίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ
ΠΗΓΗ : ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΟΥ(Γ.Υ.Σ.)

Σελίδα 130 : ΑΘΗΝΑ 1945

Σελίδα 131 : ΑΘΗΝΑ 1970

Σελίδα 132 : ΑΘΗΝΑ 1987

Σελίδα 133 : ΑΘΗΝΑ 1998

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- § Burgel Guy (1976), Αθήνα, η ανάπτυξη μιας μεσογειακής πρωτεύουσας, Αθήνα.
- § Ζήβας Διον. και συνεργάτες (1980), Μελέτη παλαιάς πόλεως Αθηνών, Αθήνα.
- § Κολοβός Γ., «Από την αρχή πάλι η Ομόνοια», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2/10/2003, σελ: 15.
- § Κολοβός Γχάννης, «Ομόνοια, μια πολύβουη έρημος στην καρδιά της πόλης», Κ-ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 24/08/2003, σελ: 36-43.
- § Μαλούτας Θωμάς - Οικονόμου Δημ. Επιμ. (1992), Κοινωνική Δομή και Πολεοδομική Οργάνωση στην Αθήνα
- § Μπίρης Κ. (1995), Αι Αθήναι από τον 19° στον 20° αιώνα, Μέλισσα : Αθήνα.
- § Παπαγεωργίου - Βενετάς Αλ. (2001), Αθήνα , ένα όραμα του Κλασικισμού, ΚΑΠΙΟΝ : Αθήνα.
- § Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συμποσίου ΤΕΕ, Ένα όραμα για την Αθήνα, (1998), Αθήνα.
- § Πρακτικά διημέρου, Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας , 10 χρόνια μετά (1994), Οργανισμός Αθήνας -ΣΕΠΟΧ, Αθήνα.
- § Πρακτικά Συνεδρίου, Σχεδιασμός Μητροπολιτικής Περιφέρειας για μια βιώσιμη ανάπτυξη, (1996), Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας, Αθήνα.
- § Ρηγόπουλος Δ., «Η μεγάλη ανάπλαση της πόλης των Αθηνών», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ - Τέχνες και Γράμματα. 13/01/2002,
- § Τερζής Γ., «Πληγή που δεν κλείνει, οι πλατείες της Αθήνας» Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 3/08/2003, σελ: 16.
- § Τραυλός Ι. (1960) , Η πολεοδομική εξέλιξις των Αθηνών Αθήνα.
- § Τσέτσης Στ. επιμ. (2003), Ένα μέλλον για την Αθήνα, Παπαζήση: Αθήνα.
- § Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.astynet.gr
- § Ηλεκτρονική διεύθυνση: Blogs.sansimera.gr
- § Δημοσίευμα στο διαδίκτυο του αρχιτέκτονα πελεοδόμου Αθ.Ζούλια με τίτλο "ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ"

§ Ηλεκτρονικό περιοδικό www.papaki.gr δημοσίευμα του Γιώργου
Σαρηγιαννίδη 2003